

Európska únia
Európsky sociálny fond

**Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt
je spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu a štátneho rozpočtu
SR.**

Metodika na tvorbu Národného kvalifikačného rámca v Slovenskej republike

Štátny inštitút odborného vzdelávania, Bellova 54/A, 837 63 Bratislava
Tel.00421 2 54 77 67 74, www.siov.sk

ŠIOV 2013

***Metodika na tvorbu Národného
kvalifikačného rámca v Slovenskej republike***

**Mgr. Irena Fonodová
RNDr. Mária Hrušovská
Ing. Irena Jankovičová
Ing. Gabriela Jakubová
Doc. Ing. Pavel Kovařík, PhD.
PhDr. Mária Paveleková
Ing. Viera Žatkovičová**

Metodika vznikla v rámci Národného projektu „Tvorba Národnej sústavy kvalifikácie“.

Neprešlo jazykovou úpravou.

©Vydal Štátny inštitút odborného vzdelávania, Bratislava 2014

Obsah		Strana
	Úvodné slovo	3
1	Kvalifikačné rámce ako globálny jav	4
1.1	Kvalifikačný rámec	5
1.2	Typológia kvalifikačných rámcov	6
1.3	Kvalifikačný rámec pre vysokoškolské vzdelávanie	7
1.4	Európsky kvalifikačný rámec pre celoživotné vzdelávanie	8
1.5	Národné kvalifikačné rámce v Európe	10
2	Národný kvalifikačný rámec v SR	12
2.1	Cieľ Národného kvalifikačného rámca v SR	13
2.2	Úlohy a poslanie Národného kvalifikačného rámca v SR	14
3	Architektúra Národného kvalifikačného rámca v SR	15
3.1	Kvalifikačné úrovne Národného kvalifikačného rámca v SR	16
3.2	Vzťah Národného kvalifikačného rámca ku klasifikáciám a nástrojom Národnej sústavy kvalifikácií v SR	18
3.3	Deskriptory vedomostí zručností a kompetencií Národného kvalifikačného rámca v SR	20
3.4	Štruktúra Národného kvalifikačného rámca v SR	22
3.5	Proces schvaľovania Národného kvalifikačného rámca v SR	24
Príloha 1	Európsky kvalifikačný rámec pre celoživotné vzdelávanie	25
Príloha 2	Podporné informácie pre tvorbu deskriptorov pre ČŽV na jednotlivých kvalifikačných úrovniach (vzťah EKR a NKR)	27
Príloha 3	Stupeň nadobudnutého vzdelania podľa ŠKOV - ISCED	29
Príloha 4	Základné charakteristiky úplnej a čiastočnej kvalifikácie (podporné informácie)	32
Príloha 5	Štruktúra Národného kvalifikačného rámca v SR	35
Príloha 6	Katalóg kvalifikácií Národného kvalifikačného rámca v SR	36
	Zoznam skratiek	46
	Terminologický slovník	48
	Použitá a odporúčaná literatúra	55

Úvodné slovo

Vážení kolegovia,

Štátny inštitút odborného vzdelávania (ďalej len „ŠIOV“) pripravil v rámci národného projektu „Tvorba Národnej sústavy kvalifikácií“ s podporou Európskeho sociálneho fondu túto metodiku, ktorá prináša návod na tvorbu Národného kvalifikačného rámca v Slovenskej republike (ďalej len „SR“).

Naším zámerom je poskytnúť vám metodiku ako základný študijný prameň vo vzdelávaní a zároveň podporný materiál, ktorý vám uľahčí náročnú prácu pri tvorbe systémového prostredia kvalifikačného systému v SR. Metodika je určená pre pedagogických a odborných zamestnancov, členov sektorových rád (zástupcovia profesijných a stavovských organizácií), ktorí budú v rámci Národnej sústavy kvalifikácií participovať na tvorbe kvalifikačných štandardov a ostatných pedagogických a odborných zamestnancov, ktorí tvoria štátne a školské vzdelávacie programy a študijné programy vysokých škôl a programy ďalšieho vzdelávania. Metodickú príručku môžu využiť aj zamestnanci štátnej správy a samosprávy, úradov práce, rezortných ministerstiev a pod.

Jednotlivé kapitoly metodiky vás krok za krokom oboznámi s procesom architektúry slovenského kvalifikačného rámca, ponúknu vám praktické príklady a možnosti vypracovania jej jednotlivých častí.

Cieľom tvorby a implementácie národných kvalifikačných rámcov je zvýšiť prehľadnosť, orientáciu v systéme celoživotného vzdelávania (ďalej len „CŽV“) a tým aj priestupnosť vzdelávacej sústavy a národnom a medzinárodnom kontexte. Spoločným prvkom, ktorý túto orientáciu umožňuje, sú vzdelávacie výstupy/výsledky vzdelávania (ďalej len „VV“). Aby VV boli pre všetkých zrozumiteľné, je potrebné ich logicky usporiadať do prehľadného a jednoznačne popísaného kvalifikačného rámca. Tento účel bude plniť Národný kvalifikačný rámec v SR (ďalej len „NKR“).

Želáme vám do vzdelávania i aktívnej práce na tvorbe NSK veľa potrebného a zdravého optimizmu, vzájomné porozumenie a vysokú dávku tvorivosti. Veríme, že sa vám bude dariť vytvárať také kvalifikačné štandardy, ktoré otvoria brány škôl viacerým uchádzačom o štúdium a všetkým ľuďom, ktorí dobre ovládajú určitú prácu a pritom nemajú žiadny doklad o vzdelaní. V skutočnosti už tento problém má svoje riešenie. Tým je Národná sústava kvalifikácií.

Za riešiteľský tím

Ing. Gabriela Jakubová
vedúca pracovnej
skupiny pre metodológiu

1 Kvalifikačné rámce ako globálny jav

Investície do vzdelávania a odbornej prípravy sú rozhodujúce pre budúcnosť každého z nás, ako mladého človeka, tak človeka vo vysokom produktívnom veku. Získanie tých správnych vedomostí, zručností a kompetencií (ďalej len „VZK“) uľahčí nielen spoznávanie iných krajín, ich obyvateľov a rôznych spôsobov života, umožní vám občanom študovať alebo odborne sa pripravovať v zahraničí a zlepšiť si šance na naplňujúce a dobre platené pracovné miesto v budúcnosti. Zo štúdií vyplýva, že dospelí ľudia s vysokou kvalifikáciou majú v porovnaní s dospelými ľuďmi s nízkou kvalifikáciou dvakrát väčšiu šancu získať prácu a takmer trikrát väčšiu pravdepodobnosť nadpriemerného zárobku.

Vo svete, ktorý je čoraz prepojenejší, môžu národné hospodárstva dosiahnuť svoj plný potenciál len s podporou silných systémov vzdelávania a odbornej prípravy (ďalej len „VOP“). Krajina, ktorá rozumne investuje do vzdelávania a odbornej prípravy, bude mať úspech v podnikaní, vede a umení. Zabezpečenie vzdelávacích možností pre všetkých navyše pomôže zaistiť sociálnu spravodlivosť a sociálnu súdržnosť.

Náš úspech na konkurenčnom európskom a svetovom trhu závisí od kvalifikovanej pracovnej sily, ktorá vyrába vynikajúce a inovatívne tovary a služby. Vzdelávanie však prináša viac ako len hospodárske výsledky: demokratická kultúra v Európe môže prosperovať, len ak my všetci budeme poznať svoje občianske práva a povinnosti. Aktívne občianstvo sa musí učiť a študovať doma, vo formálnom a v neformálnom prostredí.

Znamená to, že získanie kvalifikácie je najlepší spôsob, ako dostať prácu? Určite najistejší. Mnoho zamestnávateľov zúfalo hľadá kvalifikovaných pracovníkov. Každý tretí zamestnávateľ má problém nájsť ľudí s primeranou kvalifikáciou. Platí to najmä pre najinovatívnejšie odvetvia hospodárstva, kde sú tisíce voľných pracovných miest v oblastiach strojnictva, vedy a technológie.

Nesúlad medzi kvalifikáciou, ktorú požadujú zamestnávatelia, a kvalifikáciou, ktorú ponúkajú uchádzači o prácu, sa nazýva kvalifikačný nesúlad. Je to jeden z najnaliehavejších problémov európskych krajín týkajúci sa vzdelávania a odbornej prípravy. Potrebujeme riešenia na zmiernenie tohto nesúladu. Najspôhlivejším riešením je: VOP.

Členské štáty sú zodpovedné za obsah a organizáciu svojich systémov VOP. EÚ rešpektuje rozmanitosť vnútroštátnych pravidiel a priorít a nemá právomoc zosúladiť zákony a iné právne predpisy krajín EÚ v tejto oblasti (články 165 a 166 Zmluvy o fungovaní Európskej únie).

Podľa zmluvy o Európskej únii (ďalej len „EÚ“) – každá krajina európskeho spoločenstva zodpovedná za vypracovanie svojich vlastných politík v oblasti VOP. Vlády jednotlivých krajín rozhodujú o obsahu výučby a o organizácii vzdelávania. Každá vláda môže následne podľa vlastnej úvahy umožniť, aby sa otázky vzdelávania riešili na regionálnej, miestnej alebo národnej úrovni. V inteligentne zorganizovanom

systéme vzdelávania a odbornej prípravy sa mnohé rozhodnutia delegujú ďalej na školy, zariadenia odbornej prípravy univerzity, inštitúcie ďalšieho vzdelávania atď.

Vedomosti sa však musia zdokonaľovať a rozširovať, aby sa ďalej rozvíjali. Učenie by teda malo byť cezhraničné. Európsky rozmer je preto v politikách týkajúcich sa VOP dôležitý. Spolupráca na európskej úrovni je potrebná, pretože naše hospodárstva sú úzko prepojené a európsky trh práce sa v priebehu posledných desaťročí vyvíjal. Členské štáty sa môžu učiť od seba navzájom a občania, žiaci, študenti, učni, ostatní mladí ľudia, dobrovoľníci, učitelia, vzdelávacie inštitúcie, školy a univerzity môžu mať osov z cezhraničnej spolupráce.

Európa 2020 je stratégia EÚ pre hospodársky rast a tvorbu pracovných miest. Jej základom je európsky semester, ktorý vznikol v roku 2011 ako ročný cyklus koordinácie hospodárskej politiky a dialóg s účasťou európskych inštitúcií, vlád EÚ a národných parlamentov. EÚ v rámci tejto činnosti prijíma odporúčania pre jednotlivé krajiny, ktoré navrhuje Komisia a prijíma Rada. Ich cieľom je usmerniť členské štáty v tom, ako majú zabezpečiť konkurencieschopnosť a vytváranie pracovných miest. Keďže vzdelávanie a odborná príprava majú pre zamestnanosť a hospodárstvo čoraz väčší význam, odporúčania pre jednotlivé krajiny sa v značnej a stále rastúcej miere zameriavajú na otázky spojené so vzdelávaním a odbornou prípravou.

Stredom pozornosti celého diania sa stáva jednotlivec – žiak, študent, občan – ktorého úloha je kľúčová. Môže to byť „tradičný študujúci“, ktorý plynule prechádza sústavou formálneho vzdelávania, ale rovnako aj človek, ktorý sa do systému vracia obohatený profesijnými skúsenosťami, ktoré si chce rozšíriť, prehĺbiť alebo sa chce rekvalifikovať. Poslaním akejkoľvek vzdelávacej inštitúcie (vo formálnom a neformálnom systéme) nie je iba poskytovať VZK, ale hlavne podporovať schopnosti učenia. Preto sa celá pozornosť presúva od vstupov k výstupom z učenia sa.

Jedným z nástrojov sa stali kvalifikačné rámce. Prvé kvalifikačné rámce vznikli v Spojenom kráľovstve (hlavne pre Škótsko), na Novom Zélande, Austrálii a Juhoafrickej republike. V európskom a celosvetovom meradle začal platiť vzorový príklad írskeho kvalifikačného rámca, ktorý aj naďalej inšpiruje ďalšie krajiny. EÚ začína presadzovať rámec s nadnárodným dosahom.

1.1 Kvalifikačný rámec

Rozsiahle spektrum iniciatív na poli kvalifikačných rámcov je v dnešnej dobe pomerne neprehľadné. Všeobecne známu definíciu pojmu „kvalifikačný rámec“ poskytuje Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie. 2008/C 111/01. Definuje sa ako „**nástroj pre klasifikáciu kvalifikácií podľa súboru kritérií stanovených pre jednotlivé úrovne dosiahnutého vzdelávania a učenia sa**“. Tomuto stanoveniu je rovnako blízka definícia OECD: „Kvalifikačný rámec je predovšetkým nástrojom, ktorý priradzuje jednotlivým kvalifikáciám určitú úroveň v rámci kvalifikačného systému a stanovuje kritériá pre toto zaradenie.“

Klasifikácia kvalifikácií, ktorá sa vykonáva rozčlenením kvalifikačného systému do **úrovní charakterizovaných náročnosťou** (stupeň obtiažnosti), je základná a všeobecne uznávaná úloha kvalifikačných rámcov v kvalifikačných systémoch. Toto ale nie je iba jediná úloha kvalifikačných rámcov. Nové kvalifikačné rámca explicitne zdôrazňujú úlohu kvalifikačného rámca v procese tvorby kvalifikácií, relevanciu poskytovania a uznávania kvalifikácií, väzbu na systém zabezpečovania kvality VOP, akreditáciu a certifikáciu, zabezpečenie konzistencie akademických štandardov, symbiózu s prenosom a akumuláciou kreditov a pod.

1.2 Typológia kvalifikačných rámcov

Každý kvalifikačný rámec predstavuje unikátny nástroj vyznačujúci sa špecifickou kombináciou rôznych parametrov.

Najjednoduchší a stále najrozšírenejší typ kvalifikačného rámca popisuje vzdelávací systém jedného štátu. Hovoríme o **národnom kvalifikačnom rámci**. V niektorých prípadoch môžu v rámci jedného štátu existovať paralelné vzdelávacie sústavy (napr. Belgicko, Karibské spoločenstvo, Juhoafrické rozvojové spoločenstvo a pod.), ktoré sú popísané **regionálnymi a sektorovými kvalifikačnými rámcami**.

Úsilím Európskej komisie (ďalej len „EK“) je vytvorenie kvalifikačného rámca pre **celú oblasť ČŽV**.

Typy kvalifikačných rámcov			
Podľa vzťahu k ČŽV Popis celého vzdelávacieho systému alebo jeho výseku	Podľa komplexnosti Popis vzdelávacieho systému v rámci štátu	Podľa funkcie Podľa dôležitosti funkcie	Podľa metodológie Podľa záväznej miery regulácie
Formálne	Sektorové	Popisujúci status quo	Založené na kvalifikáciách
Neformálne	Regionálne	Reformný	Založené na deskriptoroch
Terciárne	Národné		
EKR	EKR		

Typický kvalifikačný rámec v Európe má 8 referenčných kvalifikačných úrovní (pre celú oblasť ČŽV). Niektoré európske a svetové krajiny majú kvalifikačný rámec od 4 po 12 kvalifikačných úrovní.

Napriek tomu majú všetky **kvalifikačné rámce dve hlavné funkcie**:

- **komunikačnú**, ktorá zabezpečuje zrozumiteľnosť kvalifikačného systému, poskytuje systematický výklad a vymedzuje väzby medzi jednotlivými kvalifikáciami (príp. medzi sektormi);
- **regulačnú**, nakoľko vymedzuje štandardy VZK v podobe očakávaných výstupov zo vzdelávania alebo učenia.

Podľa toho, **aká váha sa týmto funkciám priznáva**, možno v zásade rozlišovať **dva** ideálne **typy kvalifikačných rámcov**:

- **popisujúci status quo**, ktorý vychádza z platných úprav a prostredníctvom metodiky vzdelávacích výstupov/výsledkov vzdelávania (ďalej len „VV“) sprehl'adňuje existujúci kvalifikačný systém;
- **reformný**, ktorý popisuje ideálny stav a slúži ako referenčný rámec pri reformných procesoch, nakoľko vymedzuje štandardy VZK v podobe očakávaných výstupov zo vzdelávania alebo učenia.

Z hľadiska **metodológie**, určujúcej spôsob spracovania kvalifikácií, rozlišujeme **dva typy kvalifikačných rámcov**:

- **rámce založené na kvalifikáciách**, kde jednotlivé kvalifikácie, v rámci existujúceho kvalifikačného systému, sa rozdelili do stanovených kvalifikačných úrovní. Tieto rámce neobsahujú explicitné kritériá na klasifikáciu kvalifikácií, sú vykonávané autoritatívne (napr. Austrália);
- **rámce založené na deskriptoroch**, ktoré sú založené na vymedzení kvalifikačných úrovní prostredníctvom VV (väčšina rámcov).

Spravidla sú **VV** chápané ako **minimálne štandardy**, ktorých dosiahnutie garantuje poskytovateľ vzdelávania a ktoré musia byť **merateľné**. Vzťahujú sa k typickému – priemernému jednotlivcovi¹.

Rozmanitosť kvalifikačných rámcov spočíva aj v rôznosti ich **legislatívneho ukotvenia**. Niektoré rámce sú z dôvodov ich záväznej miery regulácie obsiahnuté vo všeobecne záväzných právnych predpisoch (prevládajúci trend), niektoré rámce majú povahu politického alebo metodologického dokumentu (napr. Spojené kráľovstvo), kde za regulačné mechanizmy, ich vývoj a implementáciu ako aj revidovanie zodpovedá národná kvalifikačná autorita.

1.3 Kvalifikačný rámec pre vysokoškolské vzdelávanie

Na konferencii európskych ministrov školstva v roku 2010 v Budapešti a Viedni bol oficiálne uvedený do „života“ *Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania - EHEA*². Tým sa uzatvorila 1. dekáda reforiem národných systémov vysokých škôl a univerzít. Tieto prevratné zmeny sa neodohrávajú na politickej báze EÚ, sú uskutočňované

¹ Najprepracovanejší systém sú britské Subject Benchmark Statements – Stanovenie referenčného štandardu pre Predmety (pravidlá skúšania)

² European Higher Education Area - EHEA

a naplňované na dobrovoľných záväzkoch jednotlivých členských štátov EÚ. Na začiatku to bola **Sorbonská deklarácia** v roku 1998 v Paríži, kde ministri školstva sa zaviazali k harmonizácii vysokoškolských systémov. V roku 1999 podpísali zástupcovia 29 štátov tzv. **Bolonskú deklaráciu** a prihlásili sa k spoločnému cieľu:

- ciele Kodanského prvýkrát monitorované počas holandského predsedníctva EÚ tzv. Maastrichtským komuniké. Vzhľadom k transparentnosti a uznávaniu kvalifikácii bolo členské krajiny stanovených 8 priorít:
- prijať systém zrozumiteľných a porovnateľných kvalifikácií vo vysokoškolskom vzdelávaní;
- prijať systém založený na troch vzdelávacích cykloch – 1. stupeň vysokoškolského vzdelávania, 2. stupeň vysokoškolského vzdelávania a 3. stupeň vysokoškolského vzdelávania;
- implementovať kreditný systém ECTS;
- podporovať zabezpečenie kvality vysokoškolského vzdelávania.

Najdôležitejším záverom tohto harmonizačného procesu bolo stretnutie ministrov školstva v roku 2005 v Bergene, kde prijali **zastrešujúci rámec kvalifikácií pre EHEA**, ktorý možno chápať ako nástroj lepšej orientácie v rôznych národných systémoch vysokého školstva a zaviazali sa **popísať terciárne systémy v kompatibilných národných kvalifikačných rámcoch**. Podstatou sa stali tzv. Dublinské deskripty – popis 3 cyklov v piatich kategóriách: vedomosti a porozumenie (1), uplatňovanie vedomostí a porozumenia (2), tvorba úsudku (3), komunikácia (4) a schopnosť ďalšieho vzdelávania (5).

V tej istej dobe, kedy sa pripravovali Dublinské deskripty, začal vznikať paralelne druhý európsky metarámec, ktorého ambície boli veľmi vysoké – vytvoriť jednotný európsky nástroj. V roku 2008 vznikol **Európsky kvalifikačný rámec pre CŽV**. Tým bola úvaha o vytvorení osobitného rámca pre vysokoškolské vzdelávanie rozhodnutá – **terciárne vzdelávanie je súčasťou CŽV a teda bude časťou Európskeho kvalifikačného rámca**.

1.4 Európsky kvalifikačný rámec pre CŽV

Európsky kvalifikačný rámec (ďalej len „EKR“) EKR je spoločný európsky referenčný systém - metarámec³, ktorý je v priamom vzťahu k národným kvalifikačným rámcami a systémom rôznych krajín (nielen na európskej úrovni). Funguje ako „prekladová pomôcka“ napomáhajúca tomu, aby boli kvalifikácie prehľadnejšie a zrozumiteľnejšie naprieč rôznymi krajinami a systémami v Európe. Má dva hlavné ciele:

- podporovať mobilitu občanov medzi krajinami;
- uľahčovať ich celoživotné vzdelávanie.

Odporúčanie formálne vstúpilo do platnosti v apríli 2008. EKR **prepája národné kvalifikačné systémy a rámce** jednotlivých krajín do spoločného európskeho referenčného systému – jeho ôsmich referenčných úrovní. Tieto úrovne zastrešujú

³ Je to prostriedok, ktorý umožňuje vytvárať súvislosti medzi kvalifikačnými rámcami, kvalifikáciami a pod.

celú škálu kvalifikácií - od základných (úroveň 1, napr. školské vysvedčenia) až po vyššie úrovne (úroveň 8, napr. doktorandské vzdelanie).

Základom európskeho kvalifikačného rámca sú tieto prvky:

- **osem európskych referenčných úrovní** vymedzených z hľadiska vzdelávacích výstupov/výsledkov vzdelávania a schopných pokryť všetky typy a úrovne kvalifikácií v celej Európe;
- **prístup založený na výsledkoch vzdelávania**. Deskriptory pre úrovne sú vyjadrené ako vedomosti, zručnosti a kompetencie a nespájajú sa s kontextuálnymi prvkami vzdelávania, ako napríklad dĺžka vzdelávania alebo lokalita;
- **spoločné zásady zabezpečovania kvality** v oblasti vysokoškolského vzdelávania a odborného vzdelávania a odbornej prípravy v kontexte EKR.

Ako nástroj podpory celoživotného vzdelávania EKR **obsahuje všetky úrovne kvalifikácií** v rámci všeobecného (akademického) vzdelávania, ako aj odborného vzdelávania, napr. stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania a odbornej prípravy. Okrem toho sa rámec venuje kvalifikáciám získaným v rámci predchádzajúceho a ďalšieho vzdelávania a odbornej prípravy. Každá referenčná úroveň integruje medzinárodné klasifikácie ako je ISCED-11, ISCO-08, kreditný systém pre univerzitné štúdium a odborné vzdelávanie a prípravu, európske úrovne vzdelávania a pod. EKR ako metarámec umožňuje preto uviesť kvalifikačné systémy s ich implicitnými úrovňami a/alebo národnými a sektorovými kvalifikačnými rámcami do vzájomnej súvislosti vo vzťahu k VV.

Osem referenčných úrovní je popísaných **z hľadiska vzdelávacích výstupov/výsledkov vzdelávania**. EKR uznáva, že európske vzdelávacie systémy a systémy odbornej prípravy sú také odlišné, že je nevyhnutný posun k VV za účelom porovnávania a možnej spolupráce medzi krajinami a inštitúciami. V EKR sú VV definované ako stanovenie, čo učitelia sa vie, chápe a je schopný urobiť pri ukončení procesu vzdelávania. EKR preto kladie dôraz skôr na VV, ako by sa zameriaval na vstupy, napr. na dĺžku štúdia. Vzdelávacie výstupy sú špecifikované v troch kategóriách – ako **vedomostí, zručností a kompetencií**. Toto signalizuje, že kvalifikácie v rôznych kombináciách zastrešujú široký rozsah VV vrátane všeobecných a odborných vedomostí, kognitívnych, technických a praktických zručností a sociálnych kompetencií, v rámci ktorých bude zásadná schopnosť spolupracovať s ostatnými.

Pomocou **VV ako spoločného referenčného bodu** rámec zjednoduší porovnanie a prenos kvalifikácií medzi krajinami, systémami a inštitúciami, a preto bude významný pre širokú škálu užívateľov na európskej i národnej úrovni.

Charakteristickými **vlastnosťami EKR** je, že:

- bude podporovať väčšiu **mobilitu** učiacich sa a pracujúcich. Učiacim sa zjednoduší popisovanie ich úrovne kompetencií zamestnávateľom v ostatných krajinách. To pomôže zamestnávateľom interpretovať kvalifikácie záujemcov a podporovať mobilitu na trhu práce v Európe. EKR tak doplní a posilní existujúce nástroje európskej mobility, ako sú Europass, Erasmus a ECTS;

- by mal poskytnúť výhody jednotlivcom prostredníctvom zlepšenia **prístupu k celoživotnému vzdelávaniu** a účasti na ňom. Stanovením spoločného referenčného bodu bude EKR naznačovať, ako možno kombinovať vzdelávacie výstupy z rôznych prostredí, napr. z formálneho štúdia alebo práce, a z rôznych krajín, a môže tak prispieť k zníženiu bariér medzi poskytovateľmi vzdelávania a odbornej výchovy, napr. medzi vysokoškolským vzdelávaním a odborným vzdelávaním a prípravou, ktorí môžu pracovať samostatne. Podporí sa tak postup, aby učitelia sa nemuseli napríklad opakovane absolvovať výučbu;
- môže podporovať jednotlivcov s rozsiahlymi skúsenosťami z práce alebo iných polí pôsobnosti uľahčením **uznávania neformálneho a informálneho vzdelávania a učenia sa**. Zameranie na VV zjednoduší stanovenie, či VV získané v týchto prostrediach sú obsahom a relevantnosťou ekvivalentné formálnym kvalifikáciám;
- bude podporovať individuálnych užívateľov aj poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy zvyšovaním **transparentnosti kvalifikácií uznaných mimo národných systémov**, napr. prostredníctvom sektorových a nadnárodných spoločností. Prijatie spoločného referenčného rámca založeného na VV uľahčí porovnanie a (potenciálne) prepojenie tradičných kvalifikácií uznaných národnými orgánmi a kvalifikácií uznaných ostatnými partnermi. EKR tak pomôže sektorom a jednotlivcom profitovať z tejto rastúcej internacionalizácie kvalifikácií.

EKR je ambicióznym nástrojom s ďalekosiahlym dosahom, ktorý má vplyv na vzdelávacie systémy a systémy odborného vzdelávania, trh práce, priemysel a obchod i občanov. Je uvedený v **Prílohe č. 1**.

1.5 Národné kvalifikačné rámce v Európe

Národné kvalifikačné rámce (ďalej len „NKR“) sa počas krátkeho časového obdobia vyvinuli na kľúčové nástroje, ktoré ovplyvňujú národné systémy vzdelávania a odbornej prípravy a národné sústavy kvalifikácií. Hoci tento jav možno pozorovať na celom svete, európsky vývoj je obzvlášť konzistentný a silný. Hlavným dôvodom je (od roku 2004) vývoj Európskeho kvalifikačného rámca.

Bolo by však nesprávne vidieť ciele európskeho vývoja NKR zamerané výlučne na pomoc pri uznávaní kvalifikácií získaných v zahraničí a na podporu cezhraničnej mobility. Európske NKR stále viac preberajú národnú reformnú funkciu s cieľom vytvoriť transparentnejšie, kompaktnejšie a priepustnejšie národné vzdelávacie systémy, a tým aj národné sústavy kvalifikácií. V niektorých prípadoch sa snažia nanovo definovať spôsob, ako navzájom súvisia rôzne subsystemy vzdelávania a odbornej prípravy. Návrh a realizácia NKR znamená viac ako len dohodu na súbore technickej špecifikácie (napr. hierarchia stupňov vzdelávania alebo register certifikátov a diplomov a pod.).

Každý členský štát bude zodpovedný za vytvorenie podporných a vysvetľujúcich informácií vzhľadom na NKR a EKR. Sú užitočné a významné hlavne pre tvorcov NKR, ktorí

budú tvoriť deskripty⁴ pre jednotlivé kvalifikačné úrovne NKR. Na tento účel sme pripravili súbor príkladov súvisiacich s jednotlivými kvalifikačnými úrovňami, ktoré sú zovšeobecnené a orientačné, ale možno ich využiť pri tvorbe deskriptorov v NKR a sú uvedené v **Prílohe 2**.

Cieľom národných kvalifikačných rámcov je:

- prepájať národné sústavy kvalifikácií s referenčnými úrovňami a deskriptormi EKR;
- sprehľadniť a ľahšie pochopiť národné sústavy kvalifikácií;
- posilniť súdržnosť kvalifikačných systémov prepojením rôznych častí vzdelávania a odbornej prípravy.

Zmyslom NKR nie je homogenizácia rozmanitých vzdelávacích tradícií, nakoľko sa nehodia pre popis vzdelávacích systémov. Je to len a len nástroj na porovnávanie kvalifikácií medzi vzdelávacími systémami.

Tak EKR, ako aj NKR je prostriedkom na zabezpečenie kvality vo vzdelávaní a odbornej príprave. Je však potrebné zdôrazniť, že zabezpečenie kvality nie je zárukou zlepšenia kvality. Oba rámce však tento systém zahŕňajú v podobe:

- jasných a merateľných štandardov;
- konzistentných kritérií, metód a nástrojov hodnotenia;
- usmernení pre overovanie VV.

⁴ **Deskriptor EKR** je popisný prvok, ktorý popisne stanovuje VV (vedomosť, zručnosť, kompetencia) zodpovedajúci kvalifikácii na danej úrovni EKR bez ohľadu na vzdelávacie a inštitucionálne súvislosti.

2 Národný kvalifikačný rámec v SR

Vo vzťahu k národnej kvalifikačnej sústave v SR bude EKR slúžiť ako metarámec, ktorý umožní NSK komunikovať s inými národnými kvalifikačnými sústavami. Medzinárodná porovnateľnosť kvalifikácií, jasné a preukázateľné prepojenie medzi rôznymi kvalifikačnými systémami a potreba spoločného jazyka sú potenciálnou úlohou Národného kvalifikačného rámca v SR (ďalej len „NKR“) pri skvalitnení slovenského vzdelávacieho systému. Vytvorením NKR sa Slovenská republika prihlásila k princípom spoločného EKR a konceptu CŽV. Pri tvorbe NKR v SR sa akceptujú nasledovné kritériá :

- zodpovednosť za vypracovanie a schválenie NKR v SR bude v gescii Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „ministerstvo“) a Národnej rady pre vzdelávanie a kvalifikácie (ďalej len „NRVK“);
- musí byť stanovené jasné a preukázateľné prepojenie medzi NKR v SR a EKR;
- postupy zaradovania kvalifikácií do NKR musia byť transparentné;
- NKR a jeho prepojenie s EKR musí byť súčasťou Europassu;
- NKR musí byť vypracovaný v súlade s princípmi CŽV – súčasťou NKR v SR budú všetky kvalifikácie získané v systémoch formálneho, neformálneho a informálneho vzdelávania a učenia;
- európske nástroje prenosu a akumulácie kreditov musia byť súčasťou NKR v SR;
- zodpovednosť stavovských a profesijných organizácií zastupujúcich zamestnávateľskú sféru v SR musí byť deklarovaná nielen ich aktívnou účasťou pri vytváraní NSK, ale aj akceptovaním NKR;
- NKR musí byť otvorený a verejne prístupný dokument.

NKR bude zaradovať kvalifikácie ako vzdelávacie výstupy do jednotlivých referenčných úrovní tak, aby bola zabezpečená nielen porovnateľnosť výsledkov vzdelávania na rôznych typoch škôl v SR, ale aj v krajinách EÚ, aby zamestnávateľia, ako potenciálni odberatelia absolventov škôl, mohli spoľahlivo zatriedovať pracovnú silu do kvalifikačných tried, a to nielen na Slovensku, ale aj v krajinách EÚ z hľadiska jej kvalifikovanosti a mobility.

Preto základným zmyslom NKR, hlavne v súvislosti s celoživotným vzdelávaním, je umožniť popis jednotlivých kvalifikácií podľa VZK v súlade s požiadavkami zamestnávateľov.

Národný kvalifikačný rámec v SR zahŕňa všetky typy kvalifikácií v Slovenskej republike, čiže kvalifikácie udeľované v odbornom, všeobecnom a vysokoškolskom vzdelávaní, kvalifikácie získané vo formálnom, neformálnom a informálnom vzdelávaní a učení sa.

2.1 Cieľ Národného kvalifikačného rámca v SR

Národný kvalifikačný rámec bude slúžiť ako nástroj pre klasifikáciu kvalifikácií, ktoré sú alebo budú identifikované v rámci povolání. NKR nebude previazaná so žiadnym špecifickým sektorom alebo inštitúciou pre vzdelávanie a odbornú prípravu.

Požiadavky na tvorbu NKR môžu byť opísané pomocou nasledujúcich štyroch kritérií:

- **komplexnosť** spočíva v popise a prehľade všetkých kvalifikácií (úplných a čiastočných);
- **transparentnosť** spočíva v zabezpečení všetkých informácií, ktoré sú usporiadané v logickej nadväznosti (možnosti získania kvalifikácie, porovnateľnosť kvalifikácií, priestupnosť medzi stupňami vzdelávania, signifikantné VZK);
- **súvislosť** (prepojenosť) je daná prepojením na EKR, nadväznosťou vyššej referenčnej úrovne na nižšiu, vzťahom k NSP a pod.;
- **dynamika** je vlastná pre horizontálnu a vertikálnu väzbu na meniaci sa trh práce (kvalifikácie vznikajú a zanikajú).

Cieľom NKR v SR je:

- **sprehľadnenie** a ľahšie pochopenie **NSK** v SR a na medzinárodnej úrovni;
- **posilnenie súdržnosti kvalifikačných systémov** integráciou rôznych oblastí vzdelávania a odbornej prípravy;
- **zlepšenie priepustnosti vzdelávania a odbornej prípravy** prostredníctvom posilnenia horizontálnych a vertikálnych väzieb v rámci jednotlivých oblastí vzdelávania a odbornej prípravy;
- **podpora ČZV** tým, že sa jasne popíšu vzdelávacie cesty na dosiahnutie kvalifikácie;
- **pomoc pri uznávaní VV** získaných prostredníctvom neformálneho a informálneho vzdelávania a učenia;
- **posilnenie väzieb** a zlepšenie komunikácie medzi VOP a trhom práce;
- **otvorenie NSK** pre kvalifikácie získané mimo formálny systém;
- vytvorenie platformy na široký dialóg a spoluprácu so všetkými zainteresovanými subjektmi.

Všetky tieto ciele sú v úzkej symbióze so systematickým prístupom k reforme vzdelávania a odbornej prípravy. Bez nich bude NKR len veľmi ťažko plniť svoje ciele a zámery. Preto NKR v SR budeme chápať ako hlavný nástroj systematickej podpory perspektívy a prístupu zameraného na VV. Najdôležitejší je však zámer, kde vývoj NKR možno využiť na posilnenie a lepšiu integráciu uznávania neformálneho a informálneho vzdelávania a učenia sa.

2.2 Úlohy a poslanie Národného kvalifikačného rámca v SR

Osvojte si nasledujúcu terminológiu.

Národný kvalifikačný rámec je nástroj na porovnávanie kvalifikácií prostredníctvom ich referencovania voči Európskemu kvalifikačnému rámcu a nástroj podporujúci ich prenos a uznávanie v európskom priestore.

NKR v SR bude typom regulačného a reformného kvalifikačného rámca založeného na deskriptoroch (viď kapitolu 1.2), nakoľko jeho **poslaním** je zviditeľniť systém vzdelávania a odbornej prípravy a vytvoriť pre rôzne zainteresované subjekty zrozumiteľnejší a transparentnejší nástroj, ktorý objasní vertikálne a horizontálne väzby medzi jednotlivými kvalifikáciami.

Úlohou NKR v SR je:

- **zmeniť** existujúci systém vzdelávania a odbornej prípravy (NKR ako referenčný bod reformy). Bude priamo ovplyvňovať tvorbu, poskytovanie a uznávanie kvalifikácií na základe explicitne stanovených kritérií;
- **regulovať** existujúci systém vzdelávania a odbornej prípravy. Bude priamo ovplyvňovať tvorbu nových a úpravu existujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov;
- **integrovat'** jednotlivé oblasti CŽV tak, že akýkoľvek občan môže dosiahnuť kvalifikáciu bez ohľadu na vzdelávaciu cestu a spôsob, akým k nej dospel. Prepojenosť uznávania VV získaných neformálnou vzdelávacou cestou s uznávaním VV vo formálnom systéme sa musí stretnúť v spoločnom explicitnom bode. Táto úloha sa týka aj sektorových a regionálnych kvalifikácií, ktoré budú integrované v NKR;
- **informovať** o aktuálnom stave NSK, vývoji kvalifikácií, možnostiach ich získania a uplatnenia;
- **zabezpečovať** a vyvíjať kvalitu kvalifikácií prostredníctvom VZK.

Možno konštatovať, že NKR v SR sa bude vyznačovať uceleným súborom širokých a komplexných deskriptorov na jednotlivých referenčných úrovniach, na ktorých sú integrované stupne vzdelania, úrovne kvalifikácií, typy kvalifikácií, VV a pod., objasnením vzťahu medzi kvalifikáciami a poukázaním na to, ako ich možno zhromažďovať a kombinovať. Podobnosti v kvalifikačných rámcoch majú aj NKR v Írsku, Francúzsku, Malte, Spojenom kráľovstve, Nemecku, Islande, Poľsku a ďalších krajinách.

3 Architektúra Národného kvalifikačného rámca v SR

Základné jednotky NSK (úplná a čiastočná kvalifikácia) budú zatriedované na jednotlivé kvalifikačné úrovne **Národného kvalifikačného rámca**. Význam Národného kvalifikačného rámca v SR nemožno merať len z hľadiska prínosu pre proces implementácie EKR. Pre národnú úroveň predstavuje jednoduchý, prehľadný, po úrovniach štruktúrovaný model existujúceho kvalifikačného systému, v ktorom sú do jednotlivých kvalifikačných úrovní zaradené všetky existujúce kvalifikácie.

Architektúra slovenského NKR zahŕňa 6 oblastí:

- 1) **oblasť 1** – bude obsahovať práce na stanovení **národných deskriptorov**, ktoré budú definovať štruktúru kvalifikačného systému vzdelávania a odbornej prípravy v kontexte CŽV pre genericky určené VV. Podľa toho, na akej referenčnej úrovni budú stanovené, budú zároveň vyjadrovať aj stupeň náročnosti zvládnutia jednotlivých typov kvalifikácií;
- 2) **oblasť 2** – sa bude zameriavať na priradovanie stupňov vzdelania a úrovni kvalifikácií získaných v systéme CŽV;
- 3) **oblasť 2** – bude zameraná na identifikáciu dokladov o získanom vzdelaní a uznanej kvalifikácií;
- 4) **oblasť 3** – sa bude orientovať do určenia súvislostí a väzieb k európskym nástrojom uznávania kvalifikácií, nástrojom na tvorbu NSK;
- 5) **oblasť 4** – bude priradovať identifikované úplné a čiastočné kvalifikácie na jednotlivé referenčné úrovne;
- 6) **oblasť 5** – bude analyzovať a syntetizovať dôsledky na legislatívne prostredie.

Architektúra NKR v SR bude štruktúrovaná v dvoch častiach:

- a) **tabuľka** popisujúca na **ôsmich referenčných úrovniach VZK** prostredníctvom širokokoncipovaných VV (**Príloha č. 5**);
- b) **Katalóg kvalifikácií (Príloha č. 6)**, v ktorom každá kvalifikačná referenčná úroveň bude popísaná podľa signifikantných charakteristík. Pre:
 - **ÚK** bude uvádzaný kód a názov úplnej kvalifikácie (patrí tu aj ÚK získané v neformálnom vzdelávaní), stupeň vzdelania, dĺžka štúdia, doklad o získanom vzdelaní, doklad o získanej kvalifikácii, získaný titul, ŠKOV, ISCED-11, SK ISCO-08, SK NACE rev. 2 a pre terciárne vzdelávanie body ECTS;
 - **ČK** bude uvádzaný kód a názov čiastočnej kvalifikácie, kód a názov úplnej kvalifikácie, do ktorej patrí (môžu sa však vyskytnúť prípady, že k ČK nebude priradená ÚK, nakoľko neexistuje), doklad o získanej kvalifikácii, SK ISCO-08, SK NACE rev. 2.

Súčasťou katalógu bude aj:

- vysvetlenie základných pojmov (NKR, NSK, kvalifikácia, ÚK, ČK, referenčná kvalifikačná úroveň, iné);
- štruktúra klasifikácie kvalifikácie (rozloženie kódovania v ÚK a ČK);
- princípy zatried'ovania kvalifikácií do NKR;
- iné (určí a vypracúva Pracovná skupiny pre tvorbu NKR).

3.1 Kvalifikačné úrovne Národného kvalifikačného rámca v SR

Východiskom pre určenie spôsobov začleňovania a prirad'ovania kvalifikačných úrovní NKR a ich prepojenia na referenčné úrovne EKR sú VV formulované vo vzdelávacích a študijných programoch formálneho systému pre základné, stredné a terciárne vzdelávanie. Proces vzdelávania je chápaný komplexne a zahŕňa osvojené VZK v oblasti kognitívnej (vedomostí), psychomotorickej (zručností) a afektívnej (kompetencie).

V oblasti neformálneho vzdelávania je každá kvalifikácia, ktorú je možné získať podľa zákona o CŽV a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov, čiastočná alebo úplná, popísaná tiež prostredníctvom VZK. Deskriptory VZK popisujú komplexné činnosti, ktoré sú na danej kvalifikačnej úrovni požadované pre výkon povolania alebo pracovnej pozície.

Kvalifikačné úrovne boli vytvorené s cieľom pokryť celý rad **VV**, bez ohľadu na vzdelávacie alebo inštitucionálne súvislosti, od úrovne základného vzdelávania cez školskú úroveň a úroveň vzdelania nevyučeného robotníka až po doktorandskú a vysoko odbornú úroveň. Pokrývajú pracovné i študijné situácie, akademické i odborné prostredie, ako aj počiatočné a ďalšie vzdelávanie alebo odbornú prípravu, t.j. všetky formy vzdelávania formálneho, neformálneho aj informálneho.

Posunúť sa z nižšej úrovne na vyššiu môže pre niektoré študijné a pracovné situácie znamenať aj stať sa skôr všestrannejším človekom. Každá úroveň stavia na úrovniach pod sebou a súčasne ich v sebe zahŕňa. Úplné pochopenie jednej konkrétnej úrovne preto vyžaduje „horizontálne aj vertikálne čítanie“, kde sa zohľadňuje nižšia i vyššia úroveň. Čítať jednu úroveň znamená kompletne prečítať celý riadok (t.j. všetky tri stĺpce). Navyše popis každej úrovne predpokladá implikáciu výsledkov z nižších úrovní. Takže **úplné pochopenie konkrétnej úrovne vyžaduje, aby sa čítala vo vzťahu k predchádzajúcim úrovniam.**

To teda znamená, že je potrebné jednoducho prečítať si celý riadok kvalifikácie (vedomosti, zručnosti a kompetencie) a celkovo posúdiť, do ktorej úrovne daná skupina kvalifikácií zapadá najlepšie. Tento spôsob čítania deskriptorov pomôže vytvoriť akýsi „gravitačný stred“ príslušnej kvalifikácie a umožní tak rozhodnúť sa, kam ju umiestniť vo vzťahu k EKR. Uvedené dokazuje, že z dôvodu rozmanitosti kvalifikácií na národnej a sektorovej úrovni nikdy nedôjde k dokonalému či

absolútnemu zaradeniu do úrovni NKR a namiesto toho treba použiť princíp „najvhodnejšieho výberu“.

Nárast nárokov v kvalifikačných úrovniach 1 až 8 súvisí s rozličnými faktormi, ako sú:

- komplexnosť a hĺbka vedomostí a ich pochopenia;
- stupeň potrebnej podpory alebo výučby;
- stupeň požadovanej integrácie, nezávislosti a tvorivosti;
- rozsah a komplexnosť aplikácie/praxe;
- stupeň transparentnosti a dynamiky situácií.

Tento zoznam rozhodne nie je úplný, pretože vzdelávanie má mnoho významných rozmerov, dokonca i takých, ktoré možno ani nepoznáme. Zoznam len naznačuje, čo sa myslí pod pojmom „čoraz vyššie nároky na študujúcich/pracujúcich“. Tento problém nám vo veľkej miere pomôže vyriešiť kvalifikačný štandard danej kvalifikácie, stupeň vzdelania a pod., pri čiastočnej kvalifikácii náročnosť vzdelávania a učenia sa a pod. Na vytvorenie deskriptorov VZK môžu pomôcť aj podporné informácie pre tvorbu deskriptorov uvedené v **Prílohe č. 2**.

Priradenie kvalifikačnej úrovne EKR a NKR podľa stupňov vzdelania vo formálnom systéme a neformálnom systéme v SR je uvedené v tabuľke nižšie. **Tabuľka je odporúčaná a informatívna pre prácu Pracovnej skupiny pre tvorbu NKR vrátane Prílohy č. 3 a 4.**

Národný kvalifikačný rámec v SR (podporné informácie)								
Úroveň		Stupeň vzdelania					Kvalifikačná úroveň	Doklad o získaní kvalifikácie
EKR	NRK v SR	dosiahnuté vzdelanie	Dĺžka štúdia (roky)	Skúška	Doklad o získaní			
					stupňa vzdelania	kvalifikácií		
1.	1.	základné vzdelanie	10	-	vysvedčenie o absolvovaní	-	-	Osvedčenie záverečná skúška
2.	2.	nižšie stredné odborné vzdelanie	2-3	záverečná skúška	záverečné vysvedčenie	výučný list	základná	Osvedčenie záverečná skúška
3.	3.	stredné odborné vzdelanie	3	záverečná skúška	záverečné vysvedčenie	výučný list	základná	Osvedčenie záverečná skúška
4.	4.	úplné stredné všeobecné vzdelanie	4	maturitná skúška	maturitné vysvedčenie	-	pokročilá	Osvedčenie záverečná skúška
		úplné stredné odborné vzdelanie	2-4	maturitná skúška	maturitné vysvedčenie	výučný list		
		postsekundárne vzdelanie	3	maturitná skúška	maturitné vysvedčenie	-		

5.	5.	vyššie odborné vzdelanie	2-4	absolventská skúška	absolventský diplom	absolventský diplom	pokročilá	Osvedčenie záverečná skúška
6.	6.	1. stupeň - bakalárske profesijná orientácia	3-4	štátna skúška	vysvedčenie o štátnej skúške	Vysokoš. diplom doložka k diplomu	pokročilá	Osvedčenie záverečná skúška
		1. stupeň - bakalárske akademická alebo nešpecifická orientácia	3-4	štátna skúška	vysvedčenie o štátnej skúške	Vysokoš. diplom doložka k diplomu		
7.	7.	2. stupeň - súvislé	1-3	štátna skúška	vysvedčenie o štátnej skúške	Vysokoš. diplom doložka k diplomu	špičková	Osvedčenie záverečná skúška
		2. stupeň - pokračujúce	1-3	štátna skúška	vysvedčenie o štátnej skúške	Vysokoš. diplom doložka k diplomu		
		2. stupeň - rigorózna skúška	1-3	štátna skúška (rigorózna skúška)	vysvedčenie o štátnej skúške	Vysokoš. diplom doložka k diplomu		
8.	8.	3. stupeň - doktorandské	3-4	štátna skúška (dizertačná skúška)	vysvedčenie o štátnej skúške	Vysokoš. diplom doložka k diplomu	špičková	Osvedčenie záverečná skúška

3.2 Vzťah Národného kvalifikačného rámca ku klasifikáciám a nástrojom Národnej sústavy kvalifikácií v SR

NKR inkorporuje **európske nástroje ECTS a ECVET** umožňujúce hromadenie VV získaných v rámci formálneho a neformálneho vzdelávania a ich prenos medzi jednotlivými vzdelávacími systémami v rámci procesu overovania a uznávania kvalifikácií.

Základnými zdrojmi pre formulovanie návrhov úplných a čiastočných kvalifikácií sú tie, ktoré sa zameriavajú na popis povolania. Aby bolo možné spracovať kvalifikačný a hodnotiaci štandard čiastočnej kvalifikácie, je nutné identifikovať jednotlivé **pracovné činnosti**, ktoré dané povolanie alebo pracovné pozície v danom povolaní charakterizujú.

Dostupnými informáciami pre formulovanie návrhov čiastočných kvalifikácií je SK ISCO-08, NSP a SK NACE Rev. 2.

Každú identifikovanú jednotku NSK (úplná a čiastočná kvalifikácia) je potrebné zaradiť na príslušnú úroveň NKR. Kritériom pre toto zaradenie by malo byť zaradenie do triedy **SK ISCO-08**.

Pre presnejšie zaradenie jednotiek kvalifikácií (úplná a čiastočná kvalifikácia) do NKR je potrebné použiť aj porovnanie s **SK NACE rev. 2**.

Pri úplných kvalifikáciách, ktoré majú ekvivalent v odbore vzdelania, bude kvalifikačná úroveň rovnaká ako u príslušného odboru vzdelania podľa stupňa vzdelania podľa **ŠKOV a ISCED-11**.

Ostatné zdroje, ktoré je možné využiť pre popis úplnej kvalifikácie, sa primárne zameriavajú na školské vzdelávacie programy (čiastočne na štátne vzdelávacie programy) alebo študijné programy terciárneho vzdelávania.

Ostatné zdroje, ktoré je možné využiť pre popis čiastočnej kvalifikácie, sa primárne zameriavajú na vzdelávacie kurzy (akreditované vzdelávacie kurzy) alebo iba identifikujú názvy povolání (napríklad živnosti).

Dôležitým argumentom môže byť aj skutočnosť, že daná kvalifikácia (najmä ÚK) nie je súčasťou počiatočného vzdelávania a ďalšie vzdelávanie je tým pádom jedinou možnou cestou, ako získať zodpovedajúcu kvalifikáciu. Je potrebné priradiť ŠKOV, ISCED-11, SK ISCO-08, NSP a SK NACE rev. 2.

Jedným z najsilnejších argumentov k získaniu čiastočnej kvalifikácie je existencia zákonov, ktoré predpisujú získanie čiastočnej kvalifikácie pre výkon povolania. Tieto prípady legislatívneho prepojenia so zákonom o ČZV doposiaľ takmer neexistujú, nič menej v budúcnosti možno tieto situácie očakávať.

Pri zatriedovaní kvalifikácií (úplná a čiastočná kvalifikácia) **do NKR** postupujte podľa podporných informácií uvedených v tabuľke nižšie. **Tabuľka je odporúčaná pre prácu Pracovnej skupiny pre tvorbu NKR.**

Národný kvalifikačný rámec v SR (výsek)										
Úroveň		Úplná kvalifikácia						Čiastočná kvalifikácia		
EKR	NRK v SR	Stupeň vzdelania	ŠKOV	ISCED 11	SK ISCO-08	ECTS	Názov úplnej kvalifikácie	Kvalifikačná úroveň	ECVET	Názov čiastočnej kvalifikácie
1.	1.	základné vzdelanie	B, D			-		-		
2.	2.	nižšie stredné odborné vzdelanie	E, F, G	243 252 253 352	8, 9	-		základná		
3.	3.	stredné odborné vzdelanie	H, I	353	5, 6, 7	-		základná		

4.	4.	úplné stredné všeobecné vzdelanie	J	344	3, 4, 5, 6	-		pokročilá		
		úplné stredné odborné vzdelanie	K, L, M	354 454 354	3, 4, 5, 6	-				
		postsekundárne vzdelanie	N	454	3, 4, 5, 6	-				
5.	5.	vyššie odborné vzdelanie	Q	554	3, 4	-		pokročilá		
6.	6.	1. stupeň - bakalárske profesijná orientácia	P	655	2, 3, 4	180 až 300		pokročilá		
		1. stupeň - bakalárske akademická alebo nešpecifická orientácia	R	654 665	2, 3, 4	180 až 300				
7.	7.	2. stupeň - súvislé	S	766	1, 2, 3	60 až 240		špičková		
		2. stupeň - pokračujúce	T	767	1, 2, 3	60 až 240				
		2. stupeň - rigorózna skúška	U	768	1, 2, 3	Min. 60				
8.	8.	3. stupeň - doktorandské	V	864	1, 2	Min. 60		špičková		

3.3 Deskriptory vedomostí, zručností a kompetencií Národného kvalifikačného rámca v SR

Vlastný obsah deskriptorov ako tzv. „popisovačov“ je vytvorený vymedzením povahy očakávaných vedomostí, zručností a kompetencií. Sú to vo svojej podstate výkony – vzdelávacie výstupy/výsledky vzdelávania, ktoré má jednotlivec preukázať po ukončení vzdelávania alebo učenia sa – skompletizovaní vzdelávacieho alebo študijného programu, príp. kurzu alebo modulu. Výber troch kategórií VZK zodpovedá kategóriám v EKR.

Slovenský Národný kvalifikačný rámec prijal pre svoje deskriptory špecifické rozčlenenie týchto troch kategórií v súlade s koncipovaním EKR. Jednotlivé kategórie a subkategórie a ich formulácie je potrebné chápať v súvislostiach vyplývajúcich

z horizontálnych väzieb (v rámci kvalifikačných úrovni) a **vertikálnych väzieb** (medzi kvalifikačnými úrovňami). V rámci každej kvalifikačnej úrovne sú základom jej vymedzenia nároky na VZK. Nadväzujúca kvalifikačná úroveň stavia na VZK predchádzajúcej. Povaha a rozsah VZK preto musia nielen zodpovedať funkcii vyplývajúcej z predpokladaných VZK na danej kvalifikačnej úrovni, ale tiež rozširovať alebo prehĺbovať VV predchádzajúcej kvalifikačnej úrovni.

Pre účely **NKR v SR** sa bude každá kvalifikácia popisovať vo vzťahu k:

- **vedomostiam**, ktoré sú dané:
 - a) všeobecnými vedomosťami (teoretické, faktické);
 - b) odbornými vedomosťami (teoretické, faktické).
- **zručnostiam**, ktoré sú dané:
 - a) kognitívnymi zručnosťami (logické, kreatívne a intuitívne myslenie, uvažovanie⁵);
 - b) praktickými zručnosťami (organizačné zručnosti a riadenie času, diagnostikovanie zmien, výber materiálu, klinické vyšetrenie, zhotovenie RTG snímku, určenie plánu výroby, vedenie dokumentácie, hodnotenie kvality, príprava materiálov a prístrojov, výroba výrobkov a polotovarov, komunikačné zručnosti a sebaaprezentácia, manažérske zručnosti, obchodné zručnosti a pod).
- **kompetenciám**, ktoré sú dané:
 - a) zodpovednosťou (prevzatie zodpovednosti za splnenie úloh, za svoje rozhodnutia, zodpovednosť za seba samého, za priateľov, spolupracovníkov, za vlastnú a spoločnú prácu, kvalitu výrobkov, za spoločnosť, podnik, zodpovednosť voči spoločenským a spoločným hodnotám, zodpovednosť za plnenie si svojich povinností, zodpovednosť za ochranu života, bezpečnosť, zdravie a hygienu pri práci, spoluzodpovednosť za ochranu životného prostredia, solidarita voči všetkým, a pod.);
 - b) samostatnosťou (schopnosť pracovať v tíme, kooperatívnosť, schopnosť odolávať konfliktným situáciám, komunikatívnosť, reflektovanie vlastnej identity, budovanie si vlastnej samostatnosti/nezávislosti ako člena celku, efektívna spolupráca v skupine, uvedomovanie si svojej zodpovednosti v tíme, odhadovanie a korigovanie dôsledkov vlastného správania a konania a uplatňovanie sociálne prospešných zmien v medziľudských vzťahoch, a pod.);
 - c) sociálnymi kompetenciami (kompetentné zaobchádzanie so sebou samým, t. j. zaobchádzanie s vlastnou hodnotou, byť svojím vlastným manažérom, schopnosť sebareflexie, vedomé rozvíjanie vlastných hodnôt a ľudského obrazu, schopnosť posudzovať sám seba a ďalej sa rozvíjať, a pod.).

VZK sa budú popisovať prostredníctvom deskriptorov tak, ako sa popisujú, resp. stanovujú VV. Vid' Metodiku na stanovenie kvalifikačných štandardov. Stanovenie

⁵ Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie. 2008/C 111/01.

deskriptorov pre VZK navrhuje a vypracúva Pracovná skupina pre tvorbu NKR vrátane Katalógu kvalifikácií.

3.4 Štruktúra Národného kvalifikačného rámca v SR

Národná rada pre vzdelávanie a kvalifikácie (ďalej len „NRVK“) ako nadrezortná národná autorita zodpovedá za schvaľovanie štruktúry a naplnenie Národného kvalifikačného rámca a Národnej sústavy kvalifikácií. Práca na architektúre NKR patrí do pôsobnosti Pracovnej skupiny pre tvorbu NKR a sektorových rád pre NSK.

V zmysle zákona o celoživotnom vzdelávaní štruktúra NKR s prepojením na úroveň Európskeho kvalifikačného rámca bude ustanovená MŠVVaŠ SR ako všeobecne záväzný právny predpis.

NKR by mal zjednodušiť uznávanie kvalifikácií a zvýšiť mobilitu v oblasti vzdelávania a pracovného trhu v SR a Európskej únii. Pomôže aj jednotlivcom v zvyšovaní ich kvalifikácie na Slovensku a v inej európskej krajine. Zamestnávateľom a pracujúcim tiež umožní lepšie sa orientovať a porozumieť získaným kvalifikáciám pri zmene zamestnania a uznaní dosiahnutej kvalifikácii aj v inej európskej krajine. **Preto štruktúra NKR bude musieť byť prijatá a odsúhlasená najmä zamestnávateľmi.** Preto účasť sektorových rád NSK v tomto procese je nevyhnutná.

NKR umožní na jednotlivých referenčných úrovniach identifikovať typy kvalifikácií (napr. inžinier elektrotechniky) a zároveň ich odbornosť (napr. slaboprúdová elektrotechnika).

Podstatou paralelného vytvárania NSK a NKR je správne prepojenie VV a jednotlivých kvalifikácií.

Tvorbu NKR bude zabezpečovať Pracovná skupina pre tvorbu NKR.

Národný kvalifikačný rámec v SR bude mať nasledovnú **štruktúru** rozdelenú do dvoch častí:

1. Národný kvalifikačný rámec v SR bude popisovať (Príloha č. 5):

- číslo referenčnej úrovne EKR;
- číslo referenčnej úrovne NKR v SR (súladiť s EKR);
- deskriptory vedomostí, ktoré sa členia na:
 - všeobecné;
 - odborné;
- deskriptory zručností, ktoré sa členia na:
 - kognitívne;
 - praktické;
- deskriptory kompetencií, ktoré sa členia na:
 - zodpovednosť;

- samostatnosť;
- sociálne kompetencie.

Pri stanovení výkonnostnej úrovne VZK postupujte podľa **Metodiky na stanovenie kvalifikačných štandardov**. Na každej referenčnej kvalifikačnej úrovni **musia deskriptory vo svojom stanovení pokrývať tak úplné, ako aj čiastočné kvalifikácie**. Je potrebné zohľadňovať úroveň obtiažnosti VZK, ich konzistentnosť, vertikálnu nadväznosť podľa národných úrovní a podľa referenčných úrovní EKR a pod. Využite podporné informácie na tvorbu deskriptorov uvedené v **Prílohe č. 2**.

Tabuľka pre prácu Pracovnej skupiny pre tvorbu NKR **bude prístupná v elektronickom formáte**.

2. Katalóg kvalifikácií bude popisovať (Príloha č. 6):

- charakteristiku NKR a princípy zaradovania kvalifikácií do NKR (Pracovná skupina pre tvorbu NKR):
 - a) vysvetlenie základných pojmov (NKR, NSK, kvalifikácia, ÚK, ČK, referenčná kvalifikačná úroveň, iné);
 - b) štruktúra klasifikácie kvalifikácie (rozloženie kódovania v ÚK a ČK);
 - c) princípy zatriedovania kvalifikácií do NKR;
 - d) iné (podľa potreby určí Pracovná skupina pre tvorbu NKR);
- osem kvalifikačných úrovní. Každá úroveň bude rozdelená na oblasť pre:
 - a) úplné kvalifikácie v nasledovnom usporiadaní:
 - charakteristika kvalifikačnej úrovne: stupeň vzdelania, dĺžka štúdia, doklad o získaní stupňa vzdelania, doklad o získaní kvalifikácie, získaný titul, ŠKOV, ISCED-11, SK ISCO-08, SK NACE rev. 2, pre VŠ body ECTS (pozrite si zákon č. 131/2002 Z.z. o VŠ, informačný balík ECTS, 60 kreditov/akademický rok, 30 kreditov/semester, 20 kreditov/trimester);
 - kód a názov kvalifikácie;
 - b) čiasťočné kvalifikácie v nasledovnom usporiadaní:
 - charakteristika kvalifikačnej úrovne: doklad o získaní kvalifikácie, SK ISCO-08, SK NACE rev. 2;
 - kód a názov kvalifikácie.

Pri štruktúrovaní Katalógu kvalifikácií využívajte informácie uvedené v **Prílohách č. 2 a 3**, všeobecne záväzné právne normy pre formálne a neformálne vzdelávanie a učenie sa, ktoré sú uvedené v Metodike na tvorbu NSK v SR, Národnú klasifikáciu vzdelávania a Štatistickú klasifikáciu odborov vzdelania. Stanovenie musí pokrývať tak úplné, ako aj čiastočné kvalifikácie.

Tabuľka pre prácu Pracovnej skupiny pre tvorbu NKR **bude prístupná v elektronickom formáte**.

3.5 Proces schvaľovania Národného kvalifikačného rámca v SR

Postup tvorby a schvaľovania NKR v SR je nasledovný:

- 1) Pracovná skupina pre tvorbu NKR spracuje štruktúru NKR;
- 2) Pracovná skupina pre tvorbu NKR predloží vypracovaný NKR všetkým sektorovým radám NSK (ďalej len „SR“) na **posúdenie**. SR vypracuje stanovisko s odporúčaniami na prípadnú úpravu;
- 3) Pracovná skupina pre tvorbu NKR posúva návrh NKR odborným garantom, ktorý vypracujú **odborný posudok**. Odborný posudok obsahuje: meno garanta, odporúčanie o schválení/neschválení NKR. V prípade neschválenia sa NKR vracia naspäť do Pracovnej skupiny pre tvorbu NKR;
- 4) ak sa NKR odporúča na schválenie, v nasledujúcom kroku sa predkladá do Národnej rady pre vzdelávanie a kvalifikácie (ďalej len „NRVK“) na **prvé schvaľovanie**;
- 5) v prípade pripomienok NRVK k NKR sa návrh predkladá naspäť Pracovnej skupine pre tvorbu NKR na prepracovanie. Celý cyklus sa opakuje;
- 6) Na schválený NKR potom NRVK vydá schvaľovací protokol s nasledovným vyjadrením:
 - NKR v SR schválila Národná rada pre vzdelávanie a kvalifikáciu dňa
 - NKR je zaslaný na MŠVVaŠ SR ako gestora za kvalifikačnú sústavu v SR.
- 7) MŠVVaŠ SR predkladá NKR vláde SR na **druhé – finálne schválenie**;
- 8) vládou schválený NKR v SR je vložený do informačného systému NSK.

Príloha č. 1 Európsky kvalifikačný rámec pre celoživotné vzdelávanie

		Vedomosti	Zručnosti	Kompetencie
Úroveň	vv	V kontexte EKR sú vedomosti opísané ako teoretické a/alebo faktické .	V kontexte EKR sú zručnosti opísané ako kognitívne (zahŕňajú využitie logického, intuitívneho a kreatívneho myslenia) a praktické (vyžadujúce manuálnu zručnosť a použitie metód, materiálov, prostriedkov a nástrojov).	V kontexte EKR sú kompetencie opísané vo vzťahu k zodpovednosti a samostatnosti .
		Absolvent má:	Absolvent má:	Absolvent vie:
1.	zodpovedajúce úrovni 1 sú :	<ul style="list-style-type: none"> základné všeobecné vedomosti; 	<ul style="list-style-type: none"> základné zručnosti požadované na vykonávanie jednoduchých úloh; 	<ul style="list-style-type: none"> pracovať alebo študovať pod priamym dohľadom podľa usporiadaného obsahu;
2.	zodpovedajúce úrovni 2 sú :	<ul style="list-style-type: none"> základné faktické vedomosti v oblasti práce alebo štúdia; 	<ul style="list-style-type: none"> základné kognitívne a praktické zručnosti požadované na používanie príslušných informácií s cieľom vykonávať úlohy a riešiť rutinné problémy za použitia jednoduchých pravidiel a nástrojov; 	<ul style="list-style-type: none"> pracovať alebo študovať pod dohľadom s určitým stupňom samostatnosti;
3.	zodpovedajúce úrovni 3 sú :	<ul style="list-style-type: none"> vedomosti faktov, zásad, procesov a všeobecných pojmov v oblasti práce alebo štúdia; 	<ul style="list-style-type: none"> rozsah kognitívnych a praktických zručností požadovaných na splnenie úloh a riešenie problémov na základe vybraných a aplikovaných základných metód, nástrojov, materiálov a informácií; 	<ul style="list-style-type: none"> prijímať zodpovednosť za vykonávanie úloh v práci alebo v rámci štúdia; pri riešení problémov prispôbiť svoje správanie okolnostiam
4.	zodpovedajúce úrovni 4 sú :	<ul style="list-style-type: none"> faktické a teoretické vedomosti v širokých súvislostiach v oblasti práce alebo štúdia; 	<ul style="list-style-type: none"> rozsah kognitívnych a praktických zručností požadovaných na riešenie špecifických problémov v oblasti práce alebo štúdia; 	<ul style="list-style-type: none"> riadiť samého seba podľa usmernení v kontexte práce alebo štúdia, ktoré sú zvyčajne predvídateľné, ale môžu sa meniť; kontrolovať bežnú prácu iných a niesť zodpovednosť za hodnotenie a zlepšovanie pracovných a študijných činností;
5.	zodpovedajúce úrovni 5 sú : *	<ul style="list-style-type: none"> rozsiahle, špecializované, faktické a teoretické vedomosti v oblasti práce alebo štúdia a uvedomovanie si hraníc týchto vedomostí; 	<ul style="list-style-type: none"> rozsiahla škála kognitívnych a praktických zručností požadovaných na rozvíjanie kreatívnych riešení abstraktných problémov; 	<ul style="list-style-type: none"> vykonávať riadenie a dozor v kontexte pracovných alebo študijných činností, pri ktorých sa nedajú predvídať zmeny; hodnotiť a rozvíjať svoju vlastnú výkonnosť a výkonnosť iných;

6.	zodpovedajúce úrovni 6 sú: **	<ul style="list-style-type: none"> rozšírené vedomosti v oblasti práce alebo štúdia vrátane kritického chápania teórií a zásad; 	<ul style="list-style-type: none"> rozšírené zručnosti preukazujúce dokonalosť a zmysel pre inováciu, požadované na riešenie komplexných a nepredvídateľných problémov v špecializovanej oblasti práce alebo štúdia; 	<ul style="list-style-type: none"> riadiť komplexné technické alebo odborné činnosti alebo projekty, nie je zodpovednosť za rozhodovanie v nepredvídateľnom kontexte práce alebo štúdia; nie je zodpovednosť za riadenie odborného rozvoja jednotlivcov a skupín;
7.	zodpovedajúce úrovni 7 sú: ***	<ul style="list-style-type: none"> vysokošpecializované vedomosti, z ktorých sú niektoré vedomosti poprednými v oblasti práce alebo štúdia a sú základom originálneho myslenia a/alebo výskumu; zásadné uvedomenie si vedomostí v danej oblasti a na rozhraní medzi jednotlivými oblasťami; 	<ul style="list-style-type: none"> špecializované zručnosti požadované pri riešení problémov výskumu a/alebo inovácií s cieľom rozvíjať nové vedomosti a postupy a integrovať vedomosti z rôznych oblastí; 	<ul style="list-style-type: none"> riadiť a transformovať kontext práce alebo štúdia, ktoré sú komplexné, nepredvídateľné a vyžadujú si nové strategické prístupy; nie je zodpovednosť za prispievanie k odborným poznatkom a postupom a/alebo za hodnotenie strategickú výkonnosť tímov;
8.	zodpovedajúce úrovni 8 sú: ****	<ul style="list-style-type: none"> vedomosti na najvyššej úrovni v oblasti práce alebo štúdia a na rozhraní medzi oblasťami. 	<ul style="list-style-type: none"> najrozšírenejšie a mimoriadne špecializované zručnosti a techniky vrátane syntézy a hodnotenia, požadované na riešenie zásadných problémov výskumu a/alebo inovácií a na rozšírenie a opätovné definovanie existujúcich vedomostí alebo odborných postupov. 	<ul style="list-style-type: none"> prejaviť silnú autoritu, inováciu, samostatnosť, vedeckú a odbornú integritu a trvalý záväzok rozvíjať nové myšlienky alebo postupy na najvyššej úrovni kontextu práce alebo štúdia vrátane výskumu.

Súlad s kvalifikačným rámcom v európskom priestore vysokoškolského vzdelávania.

Kvalifikačný rámec v európskom priestore vysokoškolského vzdelávania poskytuje deskriptory pre jednotlivé cykly. Každý deskriptor cyklu poskytuje spoločné vyjadrenie charakteristických očakávaní výsledkov a schopností spojených s kvalifikáciami, ktoré predstavujú koniec daného cyklu.

- * Deskriptor pre prvý cyklus vysokoškolského vzdelávania (v rámci prvého cyklu alebo spojený s prvým cyklom), ktorý bol vytvorený na základe spoločnej iniciatívy pre kvalitu v rámci bolonského procesu zodpovedá výsledkom vzdelávania na úrovni 5 EKR.
- ** Deskriptor pre prvý cyklus kvalifikačného rámca v európskom priestore vysokoškolského vzdelávania, dohodnutý na stretnutí ministrov zodpovedných za vysokoškolské vzdelanie, ktoré sa konalo v rámci bolonského procesu v máji 2005 v Bergene, zodpovedá výsledkom vzdelávania na úrovni 6 EKR.
- *** Deskriptor pre druhý cyklus kvalifikačného rámca v európskom priestore vysokoškolského vzdelávania, dohodnutý na stretnutí ministrov zodpovedných za vysokoškolské vzdelanie, ktoré sa konalo v rámci bolonského procesu v máji 2005 v Bergene, zodpovedá výsledkom vzdelávania na úrovni 7 EKR.
- **** Deskriptor pre tretí cyklus kvalifikačného rámca v európskom priestore vysokoškolského vzdelávania, dohodnutý na stretnutí ministrov zodpovedných za vysokoškolské vzdelanie, ktoré sa konalo v rámci bolonského procesu v máji 2005 v Bergene, zodpovedá výsledkom vzdelávania na úrovni 8 EKR.

Príloha č. 2 Podporné informácie pre tvorbu deskriptorov pre CŽV na jednotlivých kvalifikačných úrovniach (vzt'ah EKR a NKR)

Úroveň	Podporné informácie o náročnosti jednotlivých kvalifikačných úrovní EKR
1.	<ul style="list-style-type: none"> • Súvislosti vzdelávania sú jednoduché a stabilné, pozornosť sa zameriava na všeobecné zvládnutie základných schopností. • Vzdelávanie sa získa počas povinnej školskej dochádzky ako všeobecné, môže sa dosiahnuť aj pomocou programov neformálneho a informálneho vzdelávania a učenia. výučba prebieha v škole, vzdelávacích inštitúcií ďalšieho vzdelávania, vzdelávacom stredisku, v podnikoch a pod. • Kvalifikácia na tejto úrovni vedie k ďalšiemu vzdelávaniu.
2.	<ul style="list-style-type: none"> • Súvislosti vzdelávania sú jednoduché a stabilné, pozornosť sa zameriava na zvládnutie základných zručností vrátane kľúčových kompetencií. Je to vstup do ČŽV. • Vzdelávanie sa získa počas povinnej školskej dochádzky ako všeobecné, môže sa dosiahnuť aj pomocou programov neformálneho a informálneho vzdelávania a učenia. výučba prebieha v škole, vzdelávacích inštitúcií ďalšieho vzdelávania, vzdelávacom stredisku, v podnikoch a pod. Jeho súčasťou môže byť aj uvedenie do praxe. • Kvalifikácia na tejto úrovni vedie k ďalšiemu vzdelávaniu, ktorého súčasťou môže byť aj ďalšia odborná príprava a na získanie nekvalifikovaného zamestnania.
3.	<ul style="list-style-type: none"> • Súvislosti vzdelávania sú stabilné, pozornosť sa zameriava na zvládnutie profesijných zručností. Je to vstup do ČŽV. Osoby s touto kvalifikáciou majú isté skúsenosti v oblasti, v ktorej pracujú alebo študujú • Formálne vzdelávanie sa získa v relevantných stredných školách ako všeobecné alebo odborné, môže sa dosiahnuť aj pomocou programov neformálneho a informálneho vzdelávania a učenia. výučba prebieha v škole, vzdelávacích inštitúcií ďalšieho vzdelávania, vzdelávacom stredisku, v podnikoch a pod. Jeho súčasťou môže byť aj uvedenie do praxe. • Kvalifikácia na tejto úrovni sa uznáva ako všeobecné vzdelanie a odborné vzdelanie vhodné pre mnohé pracovné pozície na daných pracovných miestach. Vedie k ďalšiemu vzdelávaniu, ktorého súčasťou môže byť aj ďalšia odborná príprava a na získanie kvalifikovaného zamestnania a tiež prístupu na terciárne vzdelávanie. Táto úroveň je kľúčová fáza CŽV.
4.	<ul style="list-style-type: none"> • Súvislosti pre rozvoj a preukázanie VZK na tejto úrovni sú predvídateľné. Osoba na tejto úrovni kvalifikácií bude mať skúsenosti s prácou alebo štúdiom v danej oblasti. • Táto úroveň signalizuje ukončenie stredného vzdelania a istú formálnu odbornú prípravu. Vzdelávanie sa získa počas povinnej školskej dochádzky ako všeobecné, môže sa dosiahnuť aj pomocou programov neformálneho a informálneho vzdelávania a učenia. výučba prebieha v škole, vzdelávacích inštitúcií ďalšieho vzdelávania, vzdelávacom stredisku, v podnikoch a pod. Jeho súčasťou môže byť aj uvedenie do praxe. • Kvalifikácia na tejto úrovni sa uznáva ako všeobecné vzdelanie a odborné vzdelanie vhodné pre mnohé pracovné pozície na daných pracovných miestach. Vedie k ďalšiemu vzdelávaniu, ktorého súčasťou môže byť aj ďalšia odborná príprava a na získanie kvalifikovaného zamestnania a tiež vstup na terciárne vzdelávanie. Táto úroveň podporuje špecializovanú odbornú prípravu priamy prístup ku nezávislej kvalifikovanej práci, ktorej súčasťou je dozor a koordinácia.
5.	<ul style="list-style-type: none"> • Súvislosti pre rozvoj a preukázanie VZK na tejto úrovni sú nepredvídateľné. Osoba na tejto úrovni kvalifikácií bude riešiť úlohy vo vopred určenom procese, bude mať skúsenosti s prácou alebo štúdiom v danej oblasti, ktoré sú často špecializované. • Táto úroveň signalizuje ukončenie stredného vzdelania a vysokú formálnu odbornú prípravu. Táto kvalifikácia premost'uje vzdelávanie a odbornú prípravu na druhej a tretej

	<p>úrovni. Kvalifikácie vysokoškolsky orientované sa získavajú v rámci 1. stupňa a súvisia s absolvovaním tzv. krátkeho cyklu. Výučba prebieha v škole, vzdelávacích inštitúciách ďalšieho vzdelávania, vzdelávacom stredisku, v podnikoch a pod. Jeho súčasťou môže byť aj uvedenie do praxe.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kvalifikácia na tejto úrovni si vyžaduje istú nezávislosť. Uznáva sa ako všeobecné vzdelanie a odborné vzdelanie vhodné pre mnohé pracovné pozície na daných pracovných miestach s vysokou mierou zodpovednosti. Vedie k ďalšiemu vzdelávaniu, ktorého súčasťou môže byť aj ďalšia odborná príprava a na získanie kvalifikovaného zamestnania a priamy vstup na terciárne vzdelávanie. Táto úroveň podporuje špecializovanú odbornú prípravu priamy prístup k vysokokvalifikovanej nezávislej práci, ktorej súčasťou je riadenie ľudí a procesov.
6.	<ul style="list-style-type: none"> • Súvislosti pre rozvoj a preukázanie VZK na tejto úrovni sú nepredvídateľné, nestabilné a vyžadujú si riešenie zložitých problémov. Osoba na tejto úrovni kvalifikácií bude riešiť úlohy vo vopred určenom procese, bude mať skúsenosti s prácou alebo štúdiom v danej oblasti, ktoré sú často vysoko špecializované. • Táto úroveň signalizuje ukončenie stredného vzdelania a vysokú formálnu odbornú prípravu. Táto kvalifikácia premostňuje vzdelávanie a odbornú prípravu na druhej a tretej úrovni. Kvalifikácie vysokoškolsky orientované sa získavajú v rámci 1. stupňa a súvisia s absolvovaním tzv. krátkeho cyklu. Výučba prebieha vo vzdelávacích inštitúciách vysokoškolského vzdelávania, ďalšieho vzdelávania, vzdelávacom stredisku, v podnikoch a pod. Jeho súčasťou môže byť aj uvedenie do praxe. • Kvalifikácia na tejto úrovni sa získava absolvovaním 1. stupňa vysokoškolského vzdelania. Vyžaduje sa istú nezávislosť. Uznáva sa ako všeobecné vzdelanie a odborné vzdelanie vhodné pre mnohé pracovné pozície na daných pracovných miestach s vysokou mierou zodpovednosti. Vedie k ďalšiemu vzdelávaniu, ktorého súčasťou môže byť aj ďalšia odborná príprava a na získanie vyššieho kvalifikovaného zamestnania a priamy vstup na 2. stupeň terciárne vzdelávanie. Táto úroveň podporuje priamy prístup k vysokokvalifikovanej nezávislej práci a chápe sa ako kvalifikácia pre kariéru v odbornej a riadiacej práci.
7.	<ul style="list-style-type: none"> • Typická situácia pri vzdelávaní je neznáma a vyžaduje riešenie úloh, pri ktorých pôsobí veľa súvisiacich faktorov, vzdelávanie je často vysoko špecializované. • Formálne štúdium sa uskutočňuje v špecializovaných inštitúciách vysokoškolského vzdelávania. Kvalifikácia na tejto úrovni sa získava absolvovaním 2. stupňa vysokoškolského vzdelania. Súvisí s nezávislou prácou s inými ľuďmi a poskytuje priestor na rozvoj práce a vzdelania podľa vlastného záujmu. • Túto kvalifikáciu dosahujú vyšší odborníci a manažéri. Ponúka prístup k práci a ku kariérenmu postupu v špecializovaných oblastiach alebo v oblasti, ktorá s ňou veľmi úzko súvisí. Táto úroveň podporuje priamy prístup k vysokošpecializovanej nezávislej práci a chápe sa ako kvalifikácia pre kariéru v odbornej a riadiacej práci.
8.	<ul style="list-style-type: none"> • Typická situácia pri vzdelávaní je neznáma a vyžaduje riešenie úloh, pri ktorých pôsobí veľa súvisiacich nepredvídateľných faktorov, vzdelávanie je často vysoko špecializované. • Formálne štúdium sa uskutočňuje v špecializovaných inštitúciách vysokoškolského vzdelávania. Kvalifikácia na tejto úrovni sa získava absolvovaním 3. stupňa vysokoškolského vzdelania. Predstavuje systematické chápanie odboru štúdia a majstrovskú úroveň VZK a výskumných metód. Súvisí s nezávislou prácou s inými ľuďmi a poskytuje priestor na rozvoj výskumnej práce a vzdelania podľa vlastného záujmu. Vzdelávanie sa uskutočňuje aj pomocou iniciatívnych podujatí a osoby pracujúce na tejto úrovni budú často viesť iných k vysokej úrovni odbornosti. • Túto kvalifikáciu dosahujú vysokí odborníci a manažéri. Ponúka prístup k práci v špecializovaných oblastiach a ku kariérenmu postupu v špecializovaných oblastiach pre tých, ktorí sú zamestnaní na miestach, vyžadujúcich najvyššiu úroveň VZK, vedeckú prácu a vodcovstvo.

Príloha č. 3 Stupeň nadobudnutého vzdelania podľa ŠKOV - ISCED

Stupeň dosiahnutého vzdelania		5. pozícia v kóde odboru ŠKOV		ISCED 1997	ISCED 2011
		Pôvodná	Nová		
Predprimárne vzdelanie	Predprimárne vzdelanie Bez vzdelania. MŠ; ŠMŠ; 0-tý ročník ZŠ; nedokončený 1. stupeň ZŠ; prípravný ročník na ZŠ a ŠZŠ.	-	A	0	020 030
	Primárne vzdelanie Vzdelanie na 1. stupni ZŠ.	-	B	1	100
Základné vzdelanie	Nižšie stredné vzdelanie Vzdelanie na 2. stupni ZŠ; 1. – 4. ročník 8-ročných SŠ; Žiaci s MP variant B po ukončení 2. stupňa ZŠ.	-	D	2A, B	244 242
	Nižšie stredné odborné vzdelanie Jednotlivci PŠ; Žiaci OU s mentálnym postihom (zaškolení, zaučení).	0,1	E	2C	243 252
Stredné vzdelanie	Nižšie stredné odborné vzdelanie Nižšie stredné odborné vzdelanie dosiahnuté absolvovaním 2-ročných vzdelávacích programov SOŠ (bývalé U, odbory s osobitne upravenými učebnými plánmi).	0,1	F	2C	253
	Nižšie stredné odborné vzdelanie s výučným listom Žiaci OU s mentálnym postihom, ktorí získali odborné vzdelanie s výučným listom.	2	G	3C	352
	Stredné odborné vzdelanie s výučným listom SOV dosiahnuté absolvovaním stredoškolských nematuritných vzdelávacích programov, pri ktorých získajú žiaci výučný list.	2	H	3C	353

Stupeň dosiahnutého vzdelania		5. pozícia v kóde odboru ŠKOV		ISCED 1997	ISCED 2011
		Pôvodná	Nová		
Úplné stredné vzdelanie	Stredné odborné vzdelanie bez maturity a výučného listu SOV dosiahnuté absolvovaním stredoškolských nematuritných vzdelávacích programov neposkytujúcich výučný list.	2	I	3C	353
	Úplné stredné všeobecné vzdelanie s maturitou ÚSV na G.	5	J	3A	344
	Úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou a výučným listom ÚSOV dosiahnuté absolvovaním vzdelávacích programov ukončených maturitou, pri ktorých žiaci získavajú aj výučný list.	4	K	3A	354
	Úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou bez výučného listu ÚSOV dosiahnuté absolvovaním vzdelávacích programov ukončených maturitou pre žiakov UO v NŠ.	4	L	3A	454
	Úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou bez výučného listu ÚSOV dosiahnuté absolvovaním vzdelávacích programov ukončených maturitou s výnimkou programov uvedených v bode K.	6	M	3A	354
Postsekundárne vzdelanie	Postsekundárne vzdelanie PMKŠ, PMIŠ a PMZŠ.	6	N	4A	454
Vyššie odborné vzdelanie	Vyššie odborné vzdelanie (absolventská skúška, absolventský diplom) VOV dosiahnuté absolvovaním vzdelávacích programov VOŠ, K a tanečných K; PMŠŠ.	7	Q	5B	554

Stupeň dosiahnutého vzdelania		5. pozícia v kóde odboru ŠKOV		ISCED 1997	ISCED 2011
		Pôvodná	Nová		
Vysokoškolské vzdelanie	Vysokoškolské vzdelanie 1. stupeň -bakalárske Vysokoškolské vzdelanie dosiahnuté absolvovaním profesijne orientovaných bakalárskych študijných programov VŠ.	7	P	5A	655
	Vysokoškolské vzdelanie 1. stupeň -bakalárske Vysokoškolské vzdelanie dosiahnuté absolvovaním akademicky orientovaných bakalárskych študijných programov VŠ; Absolvovanie bakalárskych študijných programov s nešpecifikovanou orientáciou.	7	R	5A	645 665
	Vysokoškolské vzdelanie 2. stupeň Súvislé vysokoškolské vzdelanie dosiahnuté absolvovaním magisterských, inžinierskych a doktorských študijných programov VŠ.	8	S	5A	766
	Vysokoškolské vzdelanie 2. stupeň Vysokoškolské vzdelanie pokračujúce po dosiahnutí bakalárskeho vzdelania absolvovaním magisterských, inžinierskych a doktorských študijných programov VŠ.	8	T	5A	767
	Vysokoškolské vzdelanie 2. stupeň Vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa s vykonaním rigoróznejskúšky.	8	U	5A	768
	Vysokoškolské vzdelanie 3. stupeň - doktorandské Vysokoškolské doktorandské vzdelanie dosiahnuté absolvovaním štúdia v doktorandských študijných programoch, postgraduálne štúdium a vedecká výchova.	9	V	6	864

Príloha č. 4 Základné charakteristiky úplnej a čiastočnej kvalifikácie (podporné informácie)

Úplná kvalifikácia	Čiastočná kvalifikácia
Získava sa vo/v	
Formálnom vzdelávaní (v niektorých osobitných prípadoch aj v neformálnom vzdelávaní)	Neformálnom vzdelávaní/informálne učenie
Získava sa v	
ZŠ, SŠ (G, SOŠ, K), OU, VŠ ukončením akreditovaného vzdelávacieho alebo študijného programu v danom učebnom alebo študijnom odbore s/bez zamerania alebo s/bez špecializácie (v niektorých osobitných prípadoch ukončením akreditovaného vzdelávacieho programu vo formálnom vzdelávaní)	Inštitúciách ďalšieho vzdelávania, podnikoch a pod. ukončením akreditovaného vzdelávacieho programu, kurzu alebo modulu
Uznáva sa	
<p>na danom stupni vzdelania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – primárne vzdelanie; – nižšie stredné vzdelanie; – nižšie stredné odborné vzdelanie; – stredné odborné vzdelanie; – úplné stredné odborné vzdelanie; – úplné stredné všeobecné vzdelanie; – vyššie odborné vzdelanie; – prvý stupeň - bakalársky; – druhý stupeň – magisterský, inžiniersky a doktorský; – tretí stupeň – doktorandský. 	bez stupňa vzdelania, na kvalifikačnej úrovni NSK
Dokladom o získanej kvalifikácii je	

<ul style="list-style-type: none"> – vysvedčenie s doložkou; – vysvedčenie s doložkou; – vysvedčenie o záverečnej skúške⁶; – výučný list; – vysvedčenie o maturitnej skúške⁷; – vysvedčenie o maturitnej skúške; – vysvedčenie o absolventskej skúške; – vysvedčenie o štátnej skúške a diplom; – vysvedčenie o štátnej skúške a diplom; – vysvedčenie o štátnej skúške a diplom. 	<p>Osvedčenie</p>
<p>Vzdelávanie sa ukončuje</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu; – úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu; – úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu; – záverečnou skúškou; – maturitnou skúškou; – maturitnou skúškou; – absolventskou skúškou; – štátnou skúškou; – štátnou skúškou/rigoróznou skúškou; – dizertačnou skúškou⁸. 	<p>Záverečnou skúškou</p>
<p>Vychádza zo všeobecne záväzných právnych predpisov</p>	
<p>Školský zákon Zákon o VŠ Vyhlášky Smernice Metodické pokyny usmernenia</p>	<p>Zákon o CŽV Zákon o uznávaní odborných kvalifikácií Vyhlášky Smernice Metodické pokyny Usmernenia</p>
<p>Uplatňuje kreditný systém</p>	
<p>ECTS – pre VŠ⁹ ECVET – pre všetky typy škôl formou VV</p>	<p>ECVET – ďalšie vzdelávanie¹⁰</p>
<p>Použité štandardy v NSK</p>	

⁶ V UO určených ŠVP môže byť dokladom aj výučný list.

⁷ V ŠO určených ŠVP môže byť dokladom aj výučný list.

⁸ Dizertačná skúška je štátna skúška.

⁹ ZZ a SŠ (vrátane K) nemajú kreditný systém.

¹⁰ ECVET ešte v systéme ďalšieho vzdelávania nebol uplatnený. Vo formálnom vzdelávaní je jeho Implementácia zrejma vo forme vzdelávacích výstupov ako kľúčového prvku ECVET.

Kvalifikačný štandard úplnej kvalifikácie		Hodnotiaci štandard úplnej kvalifikácie		Kvalifikačný štandard čiastočnej kvalifikácie		Hodnotiaci štandard čiastočnej kvalifikácie	
Minimálny počet odporúčaných stanovení VV		Maximálny počet odporúčaných stanovení VV		Minimálny odporúčaný počet kritérií		Maximálny odporúčaný počet kritérií	
ÚK	ČK	ÚK	ČK	ÚK	ČK	ÚK	ČK
10	6	30	12	3	3	8	8

Príloha č. 5 Štruktúra Národného kvalifikačného rámca v SR

NÁRODNÝ KVALIFIKAČNÝ RÁMEC V SLOVENSKEJ REPUBLIKE						
Úroveň		VEDOMOSTI		ZRUČNOSTI		KOMPETENCIE
EKR	NKR	všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Zodpovednosť, samostatnosť, sociálne kompetencie
		Jednotlivec má:		Jednotlivec vie:		Jednotlivec sa vyznačuje:
1.	1.	•	•	•	•	•
2.	2.	•	•	•	•	•
3.	3.	•	•	•	•	•
4.	4.	•	•	•	•	•
		•	•	•	•	•
		•	•	•	•	•
5.	5.	•	•	•	•	•
6.	6.	•	•	•	•	•
		•	•	•	•	•
7.	7.	•	•	•	•	•
		•	•	•	•	•
		•	•	•	•	•
8.	8.	•	•	•	•	•

1. CHARAKTERISTIKA NKR A PRINCÍPY ZARAĐOVANIA KVALIFIKÁCIÍ DO NKR

- 1.1 Vysvetlenie základných pojmov
- 1.2 Štruktúra klasifikácie kvalifikácií
- 1.3 Princípy zatried'ovania kvalifikácií do NKR
- 1.4 Iné (podľa potreby navrhne PS pre tvorbu NKR)

2. KATALÓG KVALIFIKÁCIÍ

KATALÓG	
Úroveň EKR: 1	
Úroveň NKR: 1	
ÚPLNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Stupeň vzdelania	Základné vzdelanie
Dĺžka štúdia	
Doklad o získaní vzdelania	
Doklad o získaní kvalifikácie	
Získaný titul	
ŠKOV	
ISCED-11	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
ECTS	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
ČIASTOČNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Doklad o získaní kvalifikácie	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
Zoznam kvalifikácií:	

Kód	Názov
	•
	•
	•
Úroveň EKR: 2	
Úroveň NKR: 2	
ÚPLNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Stupeň vzdelania	Nižšie stredné odborné vzdelanie
Dĺžka štúdia	
Doklad o získaní vzdelania	
Doklad o získaní kvalifikácie	
Získaný titul	
ŠKOV	
ISCED-11	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
ECTS	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
ČIASTOČNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Doklad o získaní kvalifikácie	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
Úroveň EKR: 3	
Úroveň NKR: 3	
ÚPLNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Stupeň vzdelania	Stredné odborné vzdelanie
Dĺžka štúdia	
Doklad o získaní vzdelania	
Doklad o získaní kvalifikácie	
Získaný titul	
ŠKOV	

ISCED-11	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
ECTS	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
ČIASTOČNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Doklad o získaní kvalifikácie	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
Úroveň EKR: 4	
Úroveň NKR: 4	
ÚPLNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Stupeň vzdelania	Úplné stredné všeobecné vzdelanie
Dĺžka štúdia	
Doklad o získaní vzdelania	
Doklad o získaní kvalifikácie	
Získaný titul	
ŠKOV	
ISCED-11	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
ECTS	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
ČIASTOČNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Doklad o získaní kvalifikácie	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	

Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
Úroveň EKR: 4	
Úroveň NKR: 4	
ÚPLNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Stupeň vzdelania	Úplné stredné odborné vzdelanie
Dĺžka štúdia	
Doklad o získaní vzdelania	
Doklad o získaní kvalifikácie	
Získaný titul	
ŠKOV	
ISCED-11	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
ECTS	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
ČIASTOČNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Doklad o získaní kvalifikácie	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
Úroveň EKR: 4	
Úroveň NKR: 4	
ÚPLNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Stupeň vzdelania	Postsekundárne vzdelanie
Dĺžka štúdia	
Doklad o získaní vzdelania	
Doklad o získaní kvalifikácie	
Získaný titul	

ŠKOV	
ISCED-11	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
ECTS	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
ČIASTOČNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Doklad o získaní kvalifikácie	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
ÚROVEŇ EKR: 5	
ÚROVEŇ NKR: 5	
ÚPLNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Stupeň vzdelania	Vyššie odborné vzdelanie
Dĺžka štúdia	
Doklad o získaní vzdelania	
Doklad o získaní kvalifikácie	
Získaný titul	
ŠKOV	
ISCED-11	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
ECTS	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
ČIASTOČNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Doklad o získaní kvalifikácie	
SK ISCO-08	

SK NACE rev.2	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
Úroveň EKR: 6	
Úroveň NKR: 6	
ÚPLNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Stupeň vzdelania	1. stupeň – bakalársky študijný program (profesijná orientácia)
Dĺžka štúdia	Denná forma štúdia: min. 3 roky, max. 4 roky Externá forma štúdia: najmenej 3 roky, najviac 5 rokov
Doklad o získaní vzdelania	vysvedčenie o štátnej skúške
Doklad o získaní kvalifikácie	vysokoškolský diplom, dodatok k diplomu
Získaný titul	bakalár (Bc.)
ŠKOV	
ISCED-11	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
ECTS	najmenej 180 kreditov, najviac 300 kreditov
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
ČIASTOČNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Doklad o získaní kvalifikácie	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
Úroveň EKR: 6	
Úroveň NKR: 6	
ÚPLNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Stupeň vzdelania	1. stupeň – bakalársky študijný program (akademická alebo nešpecifická orientácia)
Dĺžka štúdia	Denná forma štúdia: min. 3 roky, max. 4 roky

	Externá forma štúdia: najmenej 3 roky, najviac 5 rokov
Doklad o získaní vzdelania	vysvedčenie o štátnej skúške
Doklad o získaní kvalifikácie	vysokoškolský diplom, dodatok k diplomu
Získaný titul	bakalár (Bc.)
ŠKOV	
ISCED-11	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
ECTS	najmenej 180 kreditov, najviac 300 kreditov
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
ČIASTOČNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Doklad o získaní kvalifikácie	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
Úroveň EKR: 7	
Úroveň NKR: 7	
ÚPLNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Stupeň vzdelania	2. stupeň – súvislé štúdium; magisterský, inžiniersky a doktorský študijný program
Dĺžka štúdia	Denná forma štúdia: najmenej 1 rok, najviac 3 roky Externá forma štúdia: najmenej 2 roky, najviac 4 rokov
Doklad o získaní vzdelania	vysvedčenie o štátnej skúške
Doklad o získaní kvalifikácie	vysokoškolský diplom, dodatok k diplomu
Získaný titul	magister (Mgr.) magister umenia (Mgr. Art.) inžinier (Ing.) inžinier architekt (Ing. Arch.) doktor všeobecného lekárstva (MUDr.) doktor zubného humánneho lekárstva (MDDr.) doktor veterinárskeho lekárstva (MVDr.)
ŠKOV	
ISCED-11	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	

ECTS	najmenej 60 kreditov, najviac 240 kreditov
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
ČIASTOČNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Doklad o získaní kvalifikácie	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
Úroveň EKR: 7	
Úroveň NKR: 7	
ÚPLNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Stupeň vzdelania	2. stupeň – pokračujúce štúdium magisterský, inžiniersky a doktorský študijný program
Dĺžka štúdia	Denná forma štúdia: najmenej 1 rok, najviac 3 roky Externá forma štúdia: najmenej 2 roky, najviac 4 rokov
Doklad o získaní vzdelania	vysvedčenie o štátnej skúške
Doklad o získaní kvalifikácie	vysokoškolský diplom, dodatok k diplomu
Získaný titul	magister (Mgr.) magister umenia (Mgr. Art.) inžinier (Ing.) inžinier architekt (Ing. Arch.) doktor všeobecného lekárstva (MUDr.) doktor zubného lekárstva (MDDr.) doktor veterinárskeho lekárstva (MVDr.)
ŠKOV	
ISCED-11	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
ECTS	najmenej 60 kreditov, najviac 240 kreditov
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
ČIASTOČNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	

Doklad o získaní kvalifikácie	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
Úroveň EKR: 7	
Úroveň NKR: 7	
ÚPLNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Stupeň vzdelania	2.stupeň – rigorózna skúška
Dĺžka štúdia	najviac 2 roky
Doklad o získaní vzdelania	vysvedčenie o štátnej skúške
Doklad o získaní kvalifikácie	vysokoškolský diplom, dodatok k diplomu
Získaný titul	doktor prírodných vied (RNDr.) doktor farmácie (PharmDr.) doktor filozofie (PhDr.) doktor práv (JUDr.) doktor pedagogiky (PaedDr.) doktor teológie (ThDr.)
ŠKOV	
ISCED-11	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
ECTS	najmenej 60 kreditov
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
ČIASTOČNÁ KVALIFIKÁCIA	
Charakteristika kvalifikačnej úrovne:	
Doklad o získaní kvalifikácie	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
Zoznam kvalifikácií:	
Kód	Názov
	•
	•
	•
Úroveň EKR: 8	
Úroveň NKR: 8	

ÚPLNÁ KVALIFIKÁCIA

Charakteristika kvalifikačnej úrovne:

Stupeň vzdelania	3. stupeň – doktorandské štúdium
Dĺžka štúdia	Denná forma štúdia: najmenej 3 roky, najviac 4 roky Externá forma štúdia: 4 alebo 5 rokov
Doklad o získaní vzdelania	vysvedčenie o štátnej skúške (dizertačná skúška)
Doklad o získaní kvalifikácie	vysokoškolský diplom, dodatok k diplomu
Získaný titul	doktor – philosophiae doctor (PhD.) doktor umenia – artis doctor (ArtD.) licenciát (katolíckej) teológie (ThLic.) doktor (katolíckej) teológie (ThDr.)
ŠKOV	
ISCED-11	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	
ECTS	180 – 240 kreditov

Zoznam kvalifikácií:

Kód	Názov
	•
	•
	•

ČIASTOČNÁ KVALIFIKÁCIA

Charakteristika kvalifikačnej úrovne:

Doklad o získaní kvalifikácie	
SK ISCO-08	
SK NACE rev.2	

Zoznam kvalifikácií:

Kód	Názov
	•
	•
	•

Zoznam skratiek

Skratka	Popis/vysvetlenie skratky/pojmu
CŽV	Celoživotné vzdelávanie
ČK	Čiastočná kvalifikácia
ECTS	Európsky systém prenosu a akumulácie kreditov pre VŠ
ECVET	Európsky systém prenosu a akumulácie kreditov pre OVP
EK	Európska komisia
EKR	Európsky kvalifikačný rámec
EÚ	Európska únia
G	Gymnázium
HŠ	Hodnotiaci štandard
ISCED	Medzinárodná norma pre klasifikáciu vzdelávania
ISCO	Medzinárodná norma pre klasifikáciu povolání
K	Konzervatórium
KŠ	Kvalifikačný štandard
MPSVaR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
NKV	Národná klasifikácia vzdelania
NKR	Národný kvalifikačný rámec
NRVK	Národná rada pre vzdelávanie a kvalifikácie
NSK	Národná sústava kvalifikácií
NSP	Národná sústava povolání
NŠ	Nadstavbové štúdium
OVP	Odborné vzdelávanie a príprava
OU	Odborné učilište
PMIŠ	Pomaturitné inovačné štúdium
PMKŠ	Pomaturitné kvalifikačné štúdium
PMŠŠ	Pomaturitné špecializačné štúdium
PMZŠ	Pomaturitné zdokonaľovacie štúdium
PŠ	Praktická škola
SK ISCO-08	Štatistická klasifikácia zamestnaní
SK NACE rev. 2	Štatistická klasifikácia ekonomických činností
SOV	Stredné odborné vzdelanie
SOS	Stredná odborná škola
SŠ	Stredná škola
ŠIOV	Štátny inštitút odborného vzdelávania
ŠKOV	Štatistická klasifikácia odborov vzdelania
ŠkVP	Školský vzdelávací program
ŠO	Študijné odbory
ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
UO	Učebné odbory
ÚK	Úplná kvalifikácia
ÚSOV	Úplné stredné odborné vzdelanie

Skratka	Popis/vysvetlenie skratky/pojmu
ÚSVV	Úplná stredné všeobecné vzdelanie
VOP	Vzdelávanie a odborná príprava
VOV	Vyššie odborné vzdelanie
VŠ	Vysoké školy
VV	Výstupy vzdelávania/vzdelávacie výsledky
VZK	Vedomosti, zručnosti a kompetencie
ZŠ	Základná škola

Terminologický slovník

Termín/pojem	Definícia/stanovenie/vysvetlenie termínu/pojmu
<p>Akreditovaný vzdelávací program (angl. accredited educational/study/ /training program)</p>	<p>Je to oficiálne schválený vzdelávací program, ktorý spĺňa príslušné štandardy (obsah, personálne, materiálové a priestorové zabezpečenie) a absolvovanie ktorého vedie k obnoveniu, udržaniu alebo zvýšeniu stanovených vedomostí, zručností a kompetencií a potvrdeniu v podobe oficiálne uznaného dokladu (certifikát, osvedčenie).</p>
<p>Celoživotné vzdelávanie (angl. lifelong learning)</p>	<p>Všetky aktivity, ktoré sa uskutočňujú v priebehu života s cieľom zlepšiť vedomosti, zručnosti a kompetencie. Zahŕňa akékoľvek všeobecné vzdelávanie, odborné vzdelávanie a odbornú prípravu, neformálne vzdelávanie a informálne učenie sa počas života, ktoré vedú k zdokonaleniu vedomostí, zručností a kompetencií z osobnostného, občianskeho, spoločenskému i profesijného hľadiska. Zahŕňa tiež poskytovanie služieb profesijnej orientácie a poradenstva. <i>(Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie. 2008/C 111/01)</i></p>
<p>Dištančné vzdelávanie (angl. distance education or learning)</p>	<p>Je to forma riadeného diaľkového samoštúdia prostredníctvom korešpondencie, IKT alebo iných prostriedkov.</p>
<p>Ďalšie vzdelávanie (angl. further education)</p>	<p>Je neformálne vzdelávanie vo vzdelávacích inštitúciách ďalšieho vzdelávania, ktoré nadväzuje na školské vzdelávanie a umožňuje získať čiastočnú kvalifikáciu alebo úplnú kvalifikáciu alebo doplniť, obnoviť, rozšíriť alebo prehĺbiť si kvalifikáciu nadobudnutú v školskom vzdelávaní alebo uspokojiť záujmy a získať spôsobilosť zapájať sa do života občianskej spoločnosti. Úspešným absolvovaním ďalšieho vzdelávania nemožno získať stupeň vzdelania. Medzi ďalšie vzdelávanie patrí napr.: ďalšie odborné vzdelávanie v akreditovanom, vzdelávacom programe, rekvalifikačné vzdelávanie v akreditovanom vzdelávacom programe, kontinuálne vzdelávanie, záujmové vzdelávanie, občianske vzdelávanie, vzdelávanie seniorov a pod.</p>

Termín/pojem	Definícia/stanovenie/vysvetlenie termínu/pojmu
Formálne vzdelávanie (angl. formal education)	<p>Je vzdelávanie, ktoré sa spravidla uskutočňuje v organizovanom a štruktúrovanom prostredí osobitne určenom na vzdelávanie (v školách, na vysokých školách alebo inštitúciách odbornej prípravy) a jeho výsledkom je zvyčajne udelenie počiatočnej úplnej kvalifikácie. Zahŕňa systémy všeobecného vzdelávania, odborného vzdelávania a prípravy, vysokoškolského vzdelávania.</p> <p>(Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie. 2008/C 111/01)</p>
Hodnotiaci štandard (angl. assessment standard)	<p>Súbor kritérií, organizačných a metodických postupov na overenie dosiahnutých požiadaviek kvalifikačného štandardu.</p>
Informálne učenie sa (angl. in-formal learning)	<p>Je vzdelávanie, ktoré je výsledkom každodenných aktivít spojených s prácou, rodinným životom, trávením voľného času a nie je organizované ani štruktúrované podľa cieľov, času, ani podpory vzdelávania. Nemusí byť zámerné, môže prebiehať kdekoľvek, napr. v rodine, na pracovisku, v mimovládnych organizáciách, v divadelnej skupine, alebo sa môže tiež týkať individuálnych aktivít doma, ako čítanie knihy. Prostredníctvom informálneho učenia sa sú zručnosti a vedomosti získané životnými a pracovnými skúsenosťami ako sú napr. cudzie jazyky, informačno-komunikačné technológie, a pod.</p> <p>(Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie. 2008/C 111/01)</p>
Kompetencia (angl. competence)	<p>Preukázaná schopnosť využívať vedomosti, zručnosti, postoje, hodnotovú orientáciu, osobné, sociálne a/alebo metodologické schopnosti na predvedenie a vykonávanie funkcií podľa daných štandardov v práci, pri štúdiu, v osobnom a odbornom rozvoji jednotlivca a pri jeho aktívnom zapojení sa do spoločnosti, v budúcom uplatnení sa v pracovnom a mimopracovnom živote a pre jeho ďalšie vzdelávanie.</p> <p>(Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie. 2008/C 111/01)</p>

Termín/pojem	Definícia/stanovenie/vysvetlenie termínu/pojmu
Kvalifikačná úroveň (angl. qualification level)	Je to úroveň prisúdená každej čiastočnej alebo úplnej kvalifikácie identifikovaná v Národnom kvalifikačnom rámci a v Európskom kvalifikačnom rámci. Priradenie na určitú úroveň NKR vyplýva z analýzy a porovnania úrovne vedomostí, zručností a kompetencií voči všeobecným deskriptorom danej úrovne.
Kvalifikačný štandard (angl. qualification standard)	Súbor vedomostí, zručností a kompetencií požadovaných pre danú kvalifikáciu, to, čo jednotlivec má vedieť, chápať a byť schopný urobiť, aby ukončil proces učenia/vzdelávania.
Kvalifikačný štandard čiastočnej kvalifikácie (angl. qualification standard of partial qualification)	Norma, ktorá taxatívne určuje, čo jednotlivec vie, chápe a je schopný urobiť, aby ukončil proces učenia/vzdelávania. Ide o štruktúrovaný popis vedomostí, zručností a kompetencií pre výkon konkrétnych pracovných úloh, pracovnej činnosti za účelom získavania, potvrdenia a uznania konkrétnej čiastočnej kvalifikácie v danom povolání (alebo v dvoch alebo viacerých).
Kvalifikačný štandard úplnej kvalifikácie (angl. qualification standard of full qualification)	Norma, ktorá taxatívne určuje, čo jednotlivec vie, chápe a je schopný urobiť, aby ukončil proces učenia/vzdelávania. Ide o štruktúrovaný popis vedomostí, zručností a kompetencií pre výkon konkrétnych pracovných úloh, činností alebo súboru činností za účelom získavania, potvrdenia a uznania konkrétnej úplnej kvalifikácie v danom povolání alebo skupine príbuzných povolání.
Kvalifikácia (angl. qualification)	Formálny výstup/výsledok procesu hodnotenia a validácie, ktorý sa získa, keď kompetentný orgán určí, že jednotlivec dosiahol vzdelávacie výstupy zodpovedajúce daným štandardom (výkonový – kvalifikačný štandard, obsahový štandard, hodnotiaci štandard). (Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie. 2008/C 111/01)
Modul (angl. module)	Samostatná, ucelená, záväzná, časová a obsahová vzdelávacia jednotka vzdelávacieho programu.

Termín/pojem	Definícia/stanovenie/vysvetlenie termínu/pojmu
<p>Neakreditovaný vzdelávací program (angl. non-accredited educational/study/training program)</p>	<p>Je to vzdelávací program, ktorý môže, avšak nemusí spĺňať príslušné štandardy, ktorý vedie k obnoveniu, udržaniu alebo zvýšeniu stanovených vedomostí, zručností a kompetencií, ale jednotlivec tohto vzdelávacieho programu po jeho ukončení nezíska oficiálny dokument (certifikát, osvedčenie). Tieto vzdelávacie programy poskytujú vzdelávacie inštitúcie, rôzne občianske, záujmové a neziskové združenia a súkromné osoby.</p>
<p>Neformálne vzdelávanie (angl. non-formal education)</p>	<p>Je vzdelávanie, ktoré sa uskutočňuje prostredníctvom plánovaných činností (pokiaľ ide o ciele vzdelávania a čas vyhradený na vzdelávanie), pri ktorých je k dispozícii určitý druh podpory vzdelávania (napr. vzťah medzi študentom a pedagógom). Môže zahŕňať programy na výučbu pracovných zručností, gramotnosti pre dospelých, základné vzdelávanie osôb, ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku, môže to byť vnútropodniková odborná príprava a kurzy organizované organizáciami občianskej spoločnosti, zahŕňa tiež voľne dostupné vzdelávanie dospelých v rámci študijných krúžkov, projektov alebo diskusných skupín, ktoré nie je ukončené skúškou. Patrí sem aj ďalšie vzdelávanie dospelých zamerané na získanie čiastočnej kvalifikácie. (Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie. 2008/C 111/01)</p>
<p>Národná sústava povolání (angl. National System of Occupations)</p>	<p>Ucelený informačný systém opisu štandardných nárokov trhu práce na jednotlivé pracovné miesta. Národná sústava povolání určuje požiadavky na odborné vedomosti, zručnosti a schopnosti potrebné na vykonávanie pracovných činností na pracovných miestach na trhu práce.</p>
<p>Národná sústava kvalifikácií (angl. National System of Qualifications)</p>	<p>Verejne prístupný register, ktorý obsahuje popis čiastočných a úplných kvalifikácií rozlišovaných a uznávaných v Slovenskej republike, požadovaných na výkon pracovných činností pre dané povolanie vo forme kvalifikačných štandardov a hodnotiacich štandardov.</p>
<p>Národný kvalifikačný rámec (angl. National Qualifications Framework)</p>	<p>Nástroj na porovnávanie kvalifikácií prostredníctvom ich referencovania voči Európskemu kvalifikačnému rámcu a nástroj podporujúceho ich prenos a uznávanie v európskom priestore.</p>

Termín/pojem	Definícia/stanovenie/vysvetlenie termínu/pojmu
Odborná príprava (angl. vocational training)	<p>Akákoľvek forma počiatočného odborného vzdelávania alebo prípravy vrátane technickej a odbornej výučby a učňovskej prípravy, ktorá prispieva k dosiahnutiu odbornej kvalifikácie uznávanej kompetentnými orgánmi v tom členskom štáte, v ktorom bola nadobudnutá, rovnako ako aj ďalšie odborné vzdelávanie alebo odborná príprava, ktorú človek absolvuje počas svojho pracovného života.</p> <p>(Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie. 2008/C 111/01)</p>
Odborná príprava mimo pracoviska (angl. off-the-job vocational training)	<p>Je to odborná príprava zamestnanca prebiehajúca mimo pracoviska. Môže zahŕňať kurzy, prípadové štúdie, simulácie apod. Cieľom takejto prípravy býva zvyšovanie všeobecnejších vedomostí, zručností alebo kompetencií.</p>
Odborná príprava na pracovisku (angl. on-the-job vocational training)	<p>Je to odborná príprava zamestnanca prebiehajúca na pracovisku počas výkonu práce zvyčajne pod vedením ďalšieho zamestnanca (inštruktora, majstra a pod.). Cieľom takejto prípravy býva zvyčajne zvyšovanie konkrétnych pracovných zručností alebo pracovných návykov, prípadne získanie nových pracovných zručností vyplývajúcich zo zavedenia nových pracovných postupov.</p>
Odborné vzdelávanie a príprava (angl. vocational education and training - VET)	<p>Je vzdelávanie, ktoré pripravuje ľudí pre konkrétne povolania na rôznych úrovniach. Poskytuje vedomosti, zručnosti a kompetencie na získanie odbornej kvalifikácie.</p>
Overovanie kompetencií (angl. validation of Competences)	<p>Proces hodnotenia a overovania obsahu vzdelávania a odbornej prípravy, vedomostí, schopností, zručností a kompetencií nadobudnutých počas špecifickej skúsenosti v rámci vzdelávania a/ alebo odbornej prípravy.</p>
Počiatočné odborné vzdelávanie a príprava (angl. initial vocational education and training - IVET)	<p>Je také vzdelávanie, ktoré je zamerané na získanie základných vedomostí, zručností a kompetencií potrebných pre uznanie úplnej počiatočnej kvalifikácie.</p>
Povolanie (angl. occupation)	<p>Štandardizovaný súhrn pracovných činností podľa ich obvyklého zoskupenia na trhu práce, ktorých výkon predpokladá určitú kvalifikáciu, ktorá sa získava vzdelávaním v školách.</p>

Termín/pojem	Definícia/stanovenie/vysvetlenie termínu/pojmu
Pracovná činnosť – práca (angl. job, work)	Cieľavedomá ľudská činnosť zameraná na tvorbu statkov a služieb, ktorú uskutočňuje človek v závislosti od vrodenných a získaných fyzických a duševných schopností, vedomostí a zručností. Kvalita práce závisí od vedomosti, vzdelanosti, kvalifikácie a produktívnosti.
Štandard (angl. standard)	Stupeň dokonalosti požadovaný pre určitý účel alebo akceptovaný model (vzor, norma, miera), s ktorým sú reálne objekty a procesy rovnakého druhu porovnávané alebo merané. Je to požadovaná a záväzná charakteristika kvantitatívnych alebo kvalitatívnych vlastností určitého objektu alebo javu. Je to miera (hranica), kedy je ešte možné výkon považovať za akceptovateľný.
Uznávanie výsledkov vzdelávania (angl. recognition of learning outcomes)	Postup osvedčovania oficiálne dosiahnutých výsledkov vzdelávania prostredníctvom udeľovania jednotiek alebo kvalifikácií. Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 2241/2004/ES o zriadení jednotného rámca pre transparentnosť kvalifikácií a kompetencií
Vedomosti (angl. knowledge)	Výsledok osvojenia, zhromažďovania a prispôsobovania informácií v priebehu vzdelávania alebo učenia sa. Je to súbor faktov, zásad, teórií a postupov, ktoré sa vzťahujú na oblasť štúdia a práce. V kontexte kvalifikácií sa vedomosti popisujú ako teoretické alebo faktické. (Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie. 2008/C 111/01)
Vzdelávacie výstupy Výsledky vzdelávania (angl. learning outcomes)	Sú stanovenia o tom, čo jednotliviec vie, chápe a je schopný urobiť, aby ukončil proces učenia/vzdelávania. Ide o štruktúrovaný popis vedomosti, zručnosti a kompetencií (odborné, všeobecné) nevyhnutných pre výkon určitej pracovnej úlohy, činnosti alebo súboru činností v danom povolání alebo skupine príbuzných povolaní. (Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie. 2008/C 111/01)

Termín/pojem	Definícia/stanovenie/vysvetlenie termínu/pojmu
Vzdelávací program (angl. curriculum)	Komplexný program riešenia všeobecných a špecifických cieľov, obsahu, metód a foriem vzdelávacieho procesu, stratégií a metód hodnotenia, organizácie a riadenia vzdelávania. Vývoj vzdelávacích programov je otvoreným procesom plánovania, realizácie a hodnotenia inštitucionálneho vzdelávania a vyžaduje si rozhodovanie a praktické riešenie na úrovni štátu, školy a triedy.
Zamestnanie (angl. job, employment)	Vykonávanie zárobkovej činnosti zamestnancom. Ide o súbor pracovných úloh a povinností, ktoré vykonáva poverený zamestnanec a častokrát sú charakterizované vysokým stupňom podobnosti.
Zručnosti (angl. skills)	Spôsobilosti uplatňovať a aplikovať vedomosti a využívať know-how na zvládnutie rôznych úloh a riešenie problémov. V kontexte kvalifikácii sú zručnosti opísané ako kognitívne (napr. uplatnenie logického, kreatívneho alebo intuitívneho myslenia) a praktické (manuálna zručnosť, šikovnosť, pohotovosť a používanie metód, materiálov, prostriedkov, nástrojov a prístrojov). (Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie. 2008/C 111/01)

Použitá a odporúčaná literatúra

- Australian Qualifications Framework Implementation Handbook* Príručka na implementáciu austrálskeho kvalifikačného rámca. (AQF Advisory Board, 2007, Fourth Edition)
- Behringer, F.; Coles, M. (2003). *The role of national qualifications systems in promoting lifelong learning: towards an understanding of the mechanisms that link qualifications systems and lifelong learning. Úloha národných kvalifikačných systémov v presadzovaní ČŽV: smerom k pochopeniu mechanizmov, ktoré prepájajú kvalifikačné systémy a ČŽV.* (OECD).
- Cedefop (2010). *The added value of national qualifications frameworks in implementing the EQF.* Luxembourg: Publications Office. European qualifications framework series; Note 2. – Pridaná hodnota NKR pri implementácii EKR.
- Cedefop (2010). *The development of national qualifications frameworks in Europe.* Luxembourg: Publications Office. – Tvorba NKR v Európe.
- Collins, T. et al. (2009). *Framework implementation and impact study: report of study team. – Štúdia o implementácii a vplyvu kvalifikačných rámcov.*
- European Parliament; Council of the European Union (2008). Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European qualifications framework for lifelong learning. - Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení EKR pre ČŽV.
- YOUNG M.: "National Qualifications Frameworks as a Global Phenomenon: a comparative perspective". *Národné kvalifikačné rámce ako globálny fenomén: porovnanie perspektívy.* In: *Journal of Education and Work*, 16 (September 2003), No. 3, s. 223-237
- KOHOUTEK J., ZAVADA J.: „Tvorba narodnich kvalifikačnich soustav ve vybranych evropskych statech a v ČR v navaznosti na Evropsky ramec kvalifikaci pro celozivotni vzdělavani a Kvalifikačni ramec Evropskeho prostoru vysokoškolskeho vzdělavani“, *Aula* 15 (2007), č. 3, s. 30–60.
- National Qualifications Frameworks and the European Overarching Frameworks: Supporting Lifelong Learning in European Education and Training. *Národné kvalifikačné rámce a európsky zastrešujúci rámec: podpora ČŽV v európskom OVP.* (Dublin 15. 4. 2010)
- ROSKOVEC V., KOUCKÝ J., KARPIŠEK M. *Podkladova studie pro zpracovani individualního projektu narodního „Narodni soustava kvalifikaci pro terciarni vzdělavani“* (Praha: CSVŠ, 2008).
- ROSKOVEC V. a kol.: *Srovnávací analýza narodnich deskriptorů s deskriptory vybranych kvalifikačnich evropskych ramců* (Praha: CSVŠ, 2010)
- TERRY L. S.: „Bolonský proces a jeho vplyv v Európe. Je to oveľa viac, ako len zmeny vo vzdelávaní a učení“. In: *Vanderbilt Journal of Transnational Law* 41 (2008), s. 107–228